

ΕΠΙΘΕΙΑ ΣΥΝΑΡΟΜΗ

Προσληρωτα

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Β. Ελλάς. Δρ. 10

Εν τη Αλλοδαπή. Φρ. 12

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΒΔΟΜΑΣ

Εν δόμ Πιερράκη αρ. 1.
(Παρά την δόμ 'Ερμού)

ΕΚΔΙΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΜΗΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΑΝΗΜΕΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

Κατ' απαίτησιν πολλῶν θά πωληται και τὸ Παράρτημα εἰς τὰς ὁδοὺς, ἐπὶ εὐνοϊότερου χάρτου, ἀντιλεπτῶν 5 ἐν Ἑλλάδι και 10 ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — Ὁφειλομένη ἐξήγησις — Ἡ Πλατεία τοῦ Συντάγματος. — Ἔργα και ἡμέραι. — Ἡ κολοκύθα τοῦ Γερο - Σταύρου. — Τὸ αὐτὸν τῶν ὁσίων. — Ἀπαντήσεις ἀνευ ἐρωτήσεων. — Ἀγγλίας. — Ἐν ΕΠΙΦΥΛΑΙΑΙ Μουβαρὲκ-ἔλ-Χαρράν. (Διήγημα) τ. 100. — Ἐν ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΙ Ἡ πολιτοκρία τῆς Φλωρεντίας (μυθιστόρημα).

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΒΕΒΗΤΗΣΙΣ

Οἱ νεωτερισμοὶ τοὺς ὁποίους χάριν εὐρυτέρας διαδόσεως εἰσήγαγεν ἡ «Ἐβδομάς», ἐστέρθησαν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας· πολλὰς δ' εὐνοϊκὰς κρίσεις ἠκούσαμεν παρὰ πολλῶν καὶ παρὰ τῶν συναδέλφων ἡμῶν συντακτῶν τῆς «Ἀκροπόλεως», τοῦ «Χρόνου Ἀθηναίων» τῆς «Νέας Ἐφημερίδος», τῆς «Σημείας» καὶ τῆς «Πρωίας» ἐφ' αἷς ὁμολογοῦμεν αὐτοῖς μύριαν χάριτας. Ἐκ τῶν λίαν κολακευτικῶν τούτων κρίσεων ἀναγκαζόμεθα νὰ καταχωρίσωμεν τὴν τῆς «Ἀκροπόλεως» ὅπως ἀπαντήσωμεν εἰς παρατηρήσεις τινὰς, ἃς θὰ ἐπεθυμοῦμεν νὰ μὴ ἐχάρασσε περὶ ἡμῶν φίλη γραφίς.

«Τὸ καλὸν μας περιοδικὸν ἡ «Ἐβδομάς», — γράφει ἡ «Ἀκρόπολις», — ἡμέραι καθωριάζεται διὰ ποικίλης ζωντανῆς ὕλης, ἰδίως ἐπιδιώκων τὴν ἐξέτασιν κοινωνικῶν καὶ ἠθικῶν ζητημάτων. Εἶνε μᾶλλον ἐβδομαδιαία ἔφημερις ἢ περιοδικὸν σύγγραμμα, ὅφ' ὃν τύπον κυρίως τὸ ἐνοουμέν. Ἐν τῷ τελευταίῳ ἰδίως φυλλαδίῳ διακρίνεται πάλιν νέον διήγημα τοῦ ἀμνητοῦ ἐκ Βαγδατίου ἠθογράφου τῶν Βεδουίνων κ. Κωνσταντίνου Χ. Μπαζιζ. Τὸ διήγημα τιλοφορεῖται Μουβαρὲκ-ἔλ-Χαρράν καὶ εἶνε τῶσπερ περιέργον, τῶσπερ θελητικὸν ὅσῳ καὶ τὰ ἄλλα. Καὶ ὁ κ. Παν. Πανζ, ὁ βαθύς γνωστὸς τῆς ἰταλικῆς φιλολογίας, ἔχει μεταφράσιν ἐν παραρτήματι λαμπρῷ ἔργου τοῦ κ. Γκουεράτσι. Μίαν μόνην λυπηρὰν σκέψιν γεννᾷ τὸ ἐν λόγῳ περιοδικόν, τὸ ὅτι φαίνεται φατριάζον ἐν τῇ πολιτικῇ, ὅπερ ἀήδεις μὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἐν τῷ καθ' ἑκάστην τύπῳ, ἀηδέστερον ἀποβαίνει ἐν τῷ περιοδικῷ, ἐκδιδομένῳ κατὰ Κυριακὴν καὶ προσωρισμένῳ νὰ παρέχη διδασκαλίαν καὶ τέρψιν ἐν γαλήνῃ, ὅχι νὰ ἐνοχλῇ δι' ἐρπασθειῶν φατριαστικῶν, τῶσπερ ἀπεινυρῶν ἐν ἡμέρᾳ μάλιστα ἀγαπαύσεως καὶ ἐν φύλλῳ ἐπὶ τέλους μὴ πολιτικῷ. Τὴν παρατήρησιν ταύτην μετὰ δεξιότητος ποιούμεν βέβαιον ὅτι δὲν θέλομεν παρεξηγηθῆ.»

Πρῶτον ὁρθῶς παρατηρεῖ ἡ φίλη συνάδελφος ὅτι ἡ «Ἐβδομάς» εἶναι μᾶλλον

ἐβδομαδιαία ἔφημερις ἢ περιοδικὸν σύγγραμμα, ὅφ' ὃν κυρίως τύπον τὰ ἐνοουμένα. Καὶ ὄντως· εἶναι παράδοξος ὁ τύπος ὅφ' ὃν συνήθως ἐνοουσι τὰ περιοδικὰ σύγγραμμα ἐν Ἑλλάδι. Ἐφημερις δικαιοῦται καὶ νὰ ἔχη καὶ νὰ λέγῃ τὴν γνώμην τῆς, τὴν κρίσιν τῆς, τὸ περιοδικὸν οὐτε νὰ ἔχη γνώμην οὐτε νὰ λέγῃ δικαιοῦται, ὡς βλάττει ὑπὸ δικαστικῶν διατελῶν ἀντιλήπτωρα· ἡ ἔφημερις συζητεῖ, φλέγεται, τὸ περιοδικὸν ἀκούει, ἀναγράφει ξηρῶς καὶ ψυχρῶς καὶ ἐκτοξεύει ἐπιδοκιμαστικὰ ἠλιθίου μειδιάρματα· ἡ ἔφημερις ἔχει τὴν γραφίδα ὡς ὄπλον, τὸ περιοδικὸν ὡς κόσμημα δηλ. ὅπως ὀφείλουσι νὰ ἔχῃσι τὸ ξίφος οἱ στρατιωτικοὶ ἰατροί. Ἐπειτα, φίλλον ἐκδιδομένον καθ' ἑβδομάδα καὶ ἐξ ἐνός ἢ ἐξ ἐνός καὶ ἡμίσεος τὸ πολὺ τυπογραφικῷ φύλλῳ ἀποτελούμενον δύναται νὰ ὀνομασθῇ σύγγραμμα (!) περιοδικόν; μόλις τὰ κατὰ μῆνα ἢ τριμηνίαν ἐκδιδομένα ἐν μορφῇ πολυσελίδου τεύχους ἢ τόμου, δύναται νὰ ὀνομασθῶσιν οὕτω. Τώρα, τὸ ὅτι ἐν φύλλῳ ἀφιερῶσι πλεονα χῶρον εἰς κοινωνικὴν ἢ δημιουργικὴν ὕλην καὶ ὀλιγώτερον σχετικῶς εἰς πολιτικὴν καὶ χρονογραφικὴν, αὐτὰ εἶναι ζήτημα ὀργανισμοῦ τοῦ φύλλου, ὀφείλοντος, ἄλλως, νὰ ἔχη ἰδίον τινα τύπον.

Ἦδη ἐσχόμεθα εἰς τὸ σπουδαιότερον δι' ἡμᾶς ζήτημα εἰς ὃ ἐπιμένομεν, ὡς δύναμεν νὰ κλονίσῃ τὴν ἐφ' ἡμῶν πεποιθησιν τῶν ἀπανταχοῦ ἀναγνωστῶν ἡμῶν.

Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ «Ἐβδομάς» φατριάζει πολιτικῶς;

Ὁχι! Ἐάν ἔλεγεν ἡ φίλη συνάδελφος ὅτι ἡ «Ἐβδομάς» ἀντιπαθεῖ σφόδρα πρὸς τὴν παρούσαν κυβέρνησιν—ὅπως ἀντεπαθεῖ καὶ πρὸς τὴν προκάτοχον δι' ἄλλους λόγους—θὰ τῇ ἐλέγομεν **Ναὶ!** προστιθέντες καὶ τοὺς λόγους. Θὰ ἐφαριζομέν ἐν ἐπιτηγέλλομεθα προσκαίρως τὸν δημοσιόγραφον, καὶ κατεκρίνομεν πάσαν πρᾶξιν, καλὴν ἢ κακὴν, μίαν κυβερνήσεως, ὅπως ὑποστηρίζομεν τυφλῶς ἄλλην, παρ' ἧς ἀναμένομεν τι. Ἄλλ' εὐτυχῶς οὐδὲν ζητοῦμεν, οὐδὲν ἀναμένομεν. Ἄλλως τὲ τοσοῦτον ἐξευτελισθῶσιν αἱ δημόσιαι θέσεις, ὥστε ἀμφιβάλλομεν, ἀν μετ' οὐ πολὺ θὰ εὐρεθῇ οὐχὶ ἀνὴρ, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου τοῦ εὐρισκόμενος νέος, ὁ αἰσθανόμενος ἐν ἐαυτῷ ποῖαν τινα δύναμιν δυναμένην νὰ χρησιμοποιηθῇ ὑπὲρ τῆς πατρίδος του, ὅστις θὰ δέχθῃ νὰ ἐκπαύσῃ τὴν δύναμιν ταύτην, ἠναγκασμένην ὅπως γείνη αἰσθητὴ τοῖς κυβερνώσι, νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ

ὀχέτου τῶν κομματικῶν φαυλοτήτων καὶ ἐξευτελισμῶν.

Ἀληθῶς κατὰ τὸν παράλληλον τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι, ὅστις ἀπὸ πολλοῦ ἔχει εἰσαχθῆ παρ' ἡμῶν, ὅταν δὲν συμπαθῇ τις πρὸς τὸν Κύριον Τρικούπην, θεωρεῖται κατ' ἀνάγκην συμπαθῶν πρὸς τὸν κ. Δηλιγιάννην—ἐν μὰ τὴν ἀλήθειαν ἀπαξ μόνον εἶδομεν!—Ἐνῷ ἡμεῖς εἰμεθα διατεθειμένοι καὶ τῶν δύο τούτων μεγάλων ἀνδρῶν νὰ λησμονήσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν μορφήν! ἀλλὰ ποῦ μᾶς ἀφίνει τὸ «Ἄστυ» ἀπεικονίζων αὐτοὺς καθ' ἑβδομάδα;—

Τὸν Κύριον Τρικούπην ὡς Κυβέρνησιν, διότι αὐτὸς εἶναι ἡ Κυβέρνησις—θεωροῦμεν ἐν πεποιθήσει ὀλέθριον εἰς τὸν τόπον, πλὴν πολλῶν ἄλλων αἰτιῶν, γενικῶς μὲν διότι ὡς ἰδιαιτὸν του ἔχει τὸ νὰ μεταφράσῃ τὸν τόπον, ἐν ἐντελῶς ἀγνοεῖ, αὐτὸς οὗτος μεταφρασμένος ὢν ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς, καὶ κατὰ τὰς γνωστὰς μάλιστα τοῦ κομματός του μεταφράσεις, εἰδικῶς δὲ διότι περιεφρόνησε τὸ ἔθνος, ὅπερ ἠθέλησε τὸν πόλεμον, ἐξευτελίσας τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ, διότι περιεφρόνησε τὸν λαόν, ὅστις ἐξαλλος προσέδραμεν εἰς τὸ πεδῖον τῆς Ἑλληνικῆς τιμῆς, θωπεύσας τοὺς δειλοὺς καὶ ἐξυβρίσας τοὺς γενναίους, ἀφοῦ πρότερον ἐνέσπειρεν εἰς τὸν στρατὸν τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν ἀποθάρρυνσιν, εἰς ἐπίμετρον δὲ ἀνεβίβασεν εἰς ὑπουργοὺς καὶ εἰς πρέσβεις ἐν ἐνεργείᾳ καὶ ἐν ὑποψηφιότητι τοὺς συκοφαντηθέντας τὰ ἱερώτερα τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ λαοῦ αἰσθήματα· τέλος, διότι ὁ Κύριος Τρικούπης ἐπεβλήθη εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἣν κατέχει ἤδη ὡς κατακτητῆς, ἐγκαθιδρυθεὶς ὑπὸ τῶν διὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀτιμάσασθων τῆν Πατρίδα ἡμῶν δυνάμεων.

Πεποιθήσις λοιπόν, ἀγαπητὴ συνάδελφε, καὶ οὐχὶ φατριασμός ὅθελ τὴν γραφίδα τῆς «Ἐβδομάδος» εἰς τὸ νὰ γράφῃ ὅπως γράφει, ἀφοῦ θεωρεῖ τὴν πτώσιν τῆς παρούσης κυβερνήσεως ἢ μᾶλλον δυναστείας, ὡς καθῆκον ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς ἠθικῆς τιμῆς.

Ἡ ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Δὲν στερεῖται πλατειῶν ἡ πρωτεύουσα μας· κάπου κάπου ἐκεῖ ὅπου συμβάλλουσι δύο ἢ τρεῖς ὁδοὶ εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς πόλεως, ἀνοίγεται καὶ μίαν ὀπωσοῦν εὐρύχωρος ἐκτασις, τετράγωνος ἢ πολύγωνος, ἀκανόνιστος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ῥυπαρὰ πάντοτε, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδρῖσκει διέξοδον

δ' ἄρη, μετὰ κόπου κυκλοφορῶν καὶ αὐτὸς ἐντὸς τῶν στενῶν καὶ σκοπιῶν δρόμων. Τὰ ἀπείριστα τραπέζια μὲ τὴν ἐπ' αὐτῶν γλάστραν τοῦ βασιλικῆς κάπετος μὲ τὰ κασιτέρια ἀνθρακοδογεῖα, μὲ τὰ παρ' αὐτοῖς συμπλέγματα σαθρῶν θρανίων, ἐφ' ὧν μακαρίως ἀναπαύεται ἐκ τῆς κοπιώδους ἐπόπτείας του ὁ ἐρυθροχίτων ἄστυνομικὸς κλητὴρ, μαρτυροῦσι τὴν ἐκεῖ που ἀναπόφευκτον παρουσίαν τοῦ καφενεῖου. Καὶ αὐταὶ εἶνε αἱ ἀρχετυποὶ πλατεῖαι, αἱ κατὰ θείαν οἰκονομίαν ἠιδόκησαν νὰ δωρήσωσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν οἱ τὴν ῥυμοτομίαν τῆς πρωτεύουσας χαράξαντες ἢ μεταρρυθμισάντες Γερμανοὶ ἐκτὸς αὐτῶν ὅμως ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι εὐρυθμότεραι, κανονικώτεραι, ἐπιμελέστεραι περιποιημέναι, ὧν τὴν ἀνάγκην ὑπέδειξεν ἡ ὁμηγερέαι ἐπιτεινομένη αὐξήσις τῆς πόλεως, ἐπεστάτησε δὲ περὶ τὴν δημιουργίαν τῶν ἢ ἀναπτυχθεῖσα φιλοκαλία.

Τοιαῦται εἶνε αἱ πλατεῖαι τῆς Ὁμονοίας, τῆς Ἐλευθερίας, τοῦ Κολωνακίου καὶ εἰτε ἄλλη ἄλλ' ἡ πλατεῖα, ἡ μόνη πλατεῖα, ἡ κατ' ἐξοχὴν πλατεῖα διὰ τὸν Ἀθηναῖον, ἐκείνη, ἢ ἀποκαλεῖται ἀνε τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ὀνόματος, εἶνε ἡ πλατεῖα τοῦ Συντάγματος.

Αἱ ἄλλαι ἔχουσιν ὀρίοντα πλέον ἀνοικτόν αὐτὴ εἶνε χαράδρα περιστοιχισμένη ὑπὸ ὑψηλῶν οἰκιῶν· αἱ ἄλλαι ἔχουσι κἀποιαν ἐκτασίαν, αὐτὴ εἶνε μὲνδρά πνιγρὰ, ὀριθῶν σχεδὸν, αἱ ἄλλαι ἔχουσιν ἀέρα καθαρὸν, ἐνθὲς αὐτὴν ἀναπνεῖ τις κόνιν, περιπατεῖ ἐντὸς βορβόρου καὶ ὀσφραίνεται τὰς ἀφρότους... ἐκκρίσεις τῶν ἰππῶν τῶν σταθμευουσῶν αὐτόθι πολυαριθμῶν ἀμαξῶν καὶ τὰς συνεπίαις τῶν νυκτερινῶν ἐνίοτε δὲ καὶ ἡμερησίων κατορθωμάτων, ἀτινα διαπράττουσιν οἱ δίποδες ἐντὸς τοῦ παρακειμένου κηφαρίου. Αἱ ἄλλαι περιστοιχίζονται ὑπὸ μεγάλων, κομφῶν καὶ εὐρωπαϊκῶν διερρυθμισμένων καφενεῖων, ἐνθὲς αὐτὴ διατηρεῖ ἀναλλοίω-

τον τὴν παλαιὰν στενότητά, καὶ κατῆφσαν τὸν ἀμυδρὸν ἐκ τῆς ἀσβόλης ἰδικῶν της. Καὶ ὅσας οἰκίας ἀθροίνας αὐτὴν προτιμῶσιν, εἰς κῆρυξ ἀρέσκοντάς, αὐτὴν θεωροῦσιν ὡς τὴν κυρίαν πλατεῖαν τῆς πόλεως τῶν.

Ἡ προτίμησις τῶν βασιλείται καὶ ἐπιτορικού λόγου. Ἡ πλατεῖα τοῦ Συντάγματος εἶνε ἡ πρωτότοκος πλατεῖα τῶν Ἀθηνῶν. Ὅτε ἐγένετο ἡ ῥυμοτομία τῆς πόλεως καὶ ὠκοδομήθησαν τὰ ἀνάκτορα παρὰ τοῦ αὐδιδμοῦ Λουδοβίκου τῆς Βαυαρίας, προτιμήσαντος διὰ πειράματος (τοῦ γνωστοῦ πειράματος διὰ τοῦ κρέατος) τὴν θέσιν, ἐν ἣ κείνεται, ὡς ὀμιστέραν τῆς παρὰ τὸ Μεταξουργεῖον, ἕνεθα ἀρχικῶς ὑπῆρχε πρόθεσις ν' ἀναγερωσιν, ἐσχεδιάσθη καὶ ἡ πλατεῖα. Εἰς τὴν θέσιν, ἐν ἣ κείνεται αὐτὴ σήμερον, ἦσαν πρότερον ἀγροὶ καλλιεργουμένοι, ὑπάρχουσιν εἰστέ ἐν τῇ ζωῇ πολλοὶ προσβόται, ἐκφραζόντες μετὰ πόνον τὴν μεταμειλίαν τῶν, διότι δὲν ἐφρόντισαν τότε ν' ἀγοράσωσι μέρος τοῦ κατὰ ἀνάγκη καὶ ἀντιεὐτελεστάτης τιμῆς πωλουμένου τότε εἰς τὰ περὶ αὐτῆς ἐδάφους. Πενιχαὶ κατ' ἀρχὰς ἦσαν αἱ οἰκοδομηθεῖσαι περὶ αὐτὴν ὀλίγα οἰκίαι· ἀλλὰ τίς ἐφρόντιζε τότε δὲ οἰκοδομᾶς ἢ δι' οἰκοπέδας; Ἡ ὄσον μεγαλουργός τῶν καὶ ἀπλοικῆ ἐκείνη γενεὰ ἐν τῇ ἱερᾷ πίστει τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος ἀκλονήτως ἐμένουσα, ἐπίστευεν ἀδιτάκτως, ὅτι προσωρινῶς μόνον αἱ Ἀθῆναι θὰ ἔμενον πρωτεύουσα τοῦ Κράτους, διότι ἡ ἀπόδοσις εἰς τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν τῆς μεγάλης, τῆς λαμπρᾶς, τῆς ιστορικῆς πρωτεύουσας τῆς, τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἦτο ἀπλοῦν ζήτημα χρόνου! Καὶ ἐκοιμήθησαν πολλὸ μὲ τὸ παρήγορον αὐτὸ ὄνειρον, μάτην ἀναμεινάντες μέχρι τῆς ὀσάτης τῶν στιγμῆς ν' ἀκούσωσι κρονομένους χαρμοσύνης τοὺς κῶδωνας τῆς Ἀγίας Σοφίας, Διὸς, ὅτε ὁ βέκτης βιομήχανος Ἀνδρέας Κορομηλάς ἤγειρε τὴν ἐν τῇ πλατεῖα με-

γάλην οἰκίαν του, ἐμυκτήριζον αὐτὸν καὶ ἐσκώπτοντο οἱ ἀφῆκετε ἐκείνην ἀναστάσαν δαπάνων, λέγοντες, ὅτι ἐπὶ τῆς μεγάλης διατάξας τότε Ἀθῆνας ἐξῆδο μὴ εἶναι ἐπὶ ἕλληνας ταχέως νὰ ἐλατῶσιν κουνουβάζιας!

Τότε ἐσχεδιάσθη καὶ ἐρυτεύθη ὁ κατ' εὐφημισμὸν λεγόμενος σήμερον, συνεχόμενος μὲ τὴν Πλατεῖαν, Κῆπος τοῦ Λαοῦ. Ἄλλ' ἡ βλάστησις ἐν αὐτῷ ἐβράδυνεν ἰκανῶς ν' ἀναπτυχθῆ. Εἰς παλαιὰς τινὰς εἰκόνας, παρίστώσας τὴν ἐπανάστασιν τῆς 3 Σεπτεμβρίου 1843, τοῦ γεγονότος ἐξ' οὗ καὶ ἡ πλατεῖα ἐπωνομάσθη—παριέρχον ἐκεῖ ὄψιν ὁ ἀπεικονιζόμενος ἀδενδρός ἐκεῖνος χῶρος τοῦ σημερινοῦ κήπου, περικλειόμενος ὡς κοιλὰς πένθιμος ὑπὸ τοῦ κρηπιδώματος τῶν ἀνωφερῶν περὶ τὰς τρεῖς πλευρὰς τοῦ ὁδοῦ. Ἡ βλάστησις ἤρξε κατόπιν, χάρις εἰς τὴν ἐπιμελείαν τῆς ἀρχῆς βεβαίως, ἀλλὰ καὶ χάρις εἰς τοὺς κόνιν, ὅσοι ἀφῆκον καὶ ἀκλύτους συνεισεφέρουσαν τὸν πρὸς καλλιεργίαν ἀπαιτούμενον λιπασμὸν.

Ἡ τοῦ Συντάγματος λοιπὸν πλατεῖα ἦτο ἡ πρώτη ἀλήθως τοιαύτη, ἢ ἀπέκτισαν οἱ κατόικοι τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ τῆς Ὁμονοίας ἐγένετο βραδύτερον καὶ ἡ τῆς Ἐλευθερίας ἐπι μεταγενέστερον. Μέχρις ἐσχῆς, οὐ πολὺ ἀπομακρυσμένης, ὅτε ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἔληγεν εἰς τὰ σημεριναὶ Χαυτεῖα, ὁ χῶρος, ὃν κατέχει σήμερον ἡ πλατεῖα τῆς Ὁμονοίας, ἐχρησίμευε πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν σκουβάλων καὶ τῶν ὑπὸ τῶν ὀδοκαθαριστῶν ἀποκαμιζόμενων παντοίων ἀκαθαρσιῶν τῆς πόλεως. Ἐπὶ ἔτη πολλὰ ἡ πλατεῖα τοῦ Συντάγματος ἦτο τὸ μόνον τῶν Ἀθηναίων ἐντυκτήριον.

Ἐν αὐτῇ περιεφέροντο κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη οἱ ἐπιζώντες τῶν περιφανῶν ἀγωνιστῶν μὲ τὸ ὑπερήφανον αὐτῶν παρασημα, φέροντες τὴν μακρὰν φουστὰν ἑλάν καὶ τὴν κυρτὴν σπάθην· ἐν αὐτῇ περιεπάτου ἡμέρα συζητοῦντες οἱ ἀφε-

λαῖς, ἀλλὰ καὶ συνετοὶ πολιτικοὶ τῶν χρόνων ἐκείνων. Ἐν αὐτῇ κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν τελευτῶν καὶ τῶν ἐθνικῶν ἢ βασιλικῶν ἐορτῶν παρατάσσεται ὁ σαρκατός. Ὁ δὲ τῆς γαιτανισσῆς τῆς πρὸς τὰ Ἀνάκτορα καὶ πρὸς τὸ Βουλευτήριον, καθίσταται ὁ τόπος τῆς συγκέντρωσας ἐν ἡμέραις πολιτικῆς ἐξάφης καὶ τὸ πρόνομιον τοῦτο διετήρησε μέχρις ἐσχάτων, χρησιμεύσας ὡς κοιλίς τῶν ἀπειράριθμων ἐπιδείξεων καὶ συλλαλητηρίων καὶ παρασχούσα τὸ εἰς τὰ μέσον αὐτῆς πολυφωνον τῆς μουσικῆς ὡς πρόχειρον βῆμα διὰ τοὺς ὑπαθίρους ῥήτορας. Εἰς πᾶσαν ἐστοχὴν ἐπαναστατικὴν καὶ παραγῶδη διδραματισθῆσαν ἐν αὐτῇ ἀξιοσημεῖα γεγονότα. Καὶ ὅτε βαθυδὸν ἡ πόλις ἐπεξετάθη κατὰ παντοίας διευθύνσεις καὶ τὸ κέντρον τῆς πόλεως ἀπεμακρύνετο μεταφερόμενον μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς ἕτερον σημείον, αὐτὴ ἔκειτο τὸ ἡκὸν οὕτως εἰπὶν κέντρον. Οἱ πολιτικοί μάλιστα εἰς αὐτὴν συναζούσαι κατὰ προτίμησιν, πᾶσα δὲ εἰδησις σπουδαία ἢ πᾶσα σπερμολογία ἐκεῖθεν ἐκπορεύεται. Εὐθὺς ὡς ἀγγελμάτι, ἐγγίζον τὸ κοινὸν ἐνδιαφέρον, διαδοθῆ εἰς τὴν πόλιν, πάντες ἐν οἰκῆ πρὸς ὄψιν τῆς ἡμέρας ἢ τῆς νυκτὸς θὰ σπεύσων εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος καὶ αἱ διάφοροι εἰς αὐτὴν ἐκβάλλουσαι ὀδοὶ ὡσεὶ ῥυακία θὰ συσσωρεύσων εἰς αὐτὴν πλῆθος περιέρχων, οἷτινες θὰ σχηματίσωσιν εὐθὺς ὀμίλους συζητοῦντες ζωηρῶς. Ἄλλὰ καὶ ἐν ἡμέραις ὀμαλαῖς, ἰδίως κατὰ τὰς μεταμεσημβρινὰς ὄρας, ἐὰν ὁ ὕψος δὲν καταπίπτῃ ἀσθονος, πολλὰκις δὲ εἰς τὰς πρωῖνὰς ὄρας τῶν εὐηλίων ἡμερῶν τοῦ χειμῶνος, οἱ τακτικοὶ πελάται δὲν ἀπολείπουν εἰς τὴν πλατεῖαν. Εἰσι πολλοὶ, οἷτινες μόνον κττακείμενοι ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ ἐν τῇ κλίνῃ ἀποφασίζουσι νὰ θυσιάσωσι τὸν ἐν τῇ πλατεῖα καθημερινόν των περίπατον. Τόσον δὲ γνωστὴ, τόσον ἀναλλοιώτως εἶνε ἡ πελατεῖα αὐτὴ, ὥστε ἀπουσιάζων

εἰς Ἀθηνῶν καὶ ἐπιστρέφων μετ' ἰκανὸν χρόνον διαστραμα οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστην διακρίσιν ἐν αὐτῇ μεταβολὴν. Εἶνε τὰ αὐτὰ ἀπομα, ὀλίγον τι γεγηρακότα, οἱ αὐτοὶ ὀμίλοι, αἱ αὐταὶ συνδιαλέξεις, σχεδὸν τὰ αὐτὰ ἐνδράματα. Εἶνε στρατιωτικοὶ διερχόμενοι αὐτόθι, ἐν ὀκνηρᾷ τὰς ὄρας, δικηγόροι συνεχίζοντες ἐκεῖ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ περιπάτῳ τὸ λαλίστατον αὐτῶν ἐπάγγελμα, καθηγηταὶ καὶ ὀπάλληλοι ἐπωφελοῦμενοι τῶν ὄρων τῆς σχολῆς, καινοθῆραι ἐφημερίδων πλησιάζοντες πάντας πρὸς περισυλλογὴν εἰδήσεων, κομφοὶ τῶν νεωτεριστῶν τοῦ συρμού, φοιτηταὶ πρωτόπειροι ἀναζητοῦντες μετ' ἐπιμονῆς ἀκαταπονήτου τὴν πρώτην αὐτῶν ἐρωτικὴν κατάκτησιν, μαθητάρια μεγαλοφῶνας συνδιαλεγόμενα περὶ τῶν μαθημάτων τῆς τάξεως τῶν, κυρία καὶ νεανιδες καὶ κοραῖες, ἀτινες θεωροῦσιν ἀπαραίτητον νὰ ἐκθέσωσι καθ' ἐκάστην εἰς τὴν κοινὴν θέαν τὴν πλουσίαν προμήθειαν τοῦ κομωτηρίου των καὶ τὴν ἐπιτηδεύτητα τῆς ῥαπτρίας των, παραμάναι, εὐζῶνοι, ἀεργοί. Καὶ ἡ οἰκίλη αὐτὴ συνάθροισις ἔχει χαρακτηριστικὰ σχεδὸν οἰογενειακόν, πιθανόν νὰ μὴ γνωρίζωσι τὰ ὀνόματα ἀλλήλων, ἀλλὰ τὴν μορφήν βεβαίως γνωρίζουσι, διότι ἔτυχε νὰ τὴν συναντήσωσι χιλιάκις. Τὴν Κυριακὴν δὲ, ὅταν καιανίη ἡ μουσικὴ ἢ συρροὴ ἀποβαίνει καταπληκτικὴ εἰς τὸ στενωπὸν τῶν χώρων, ὃν ἀφίνουσιν ἐλεύθερον τὸ εἰς τὸ μέσον πολύγωνον τῆς μουσικῆς, τὰ ἀσθαμῆτως κατακτώντα σήμεραι τὸ ἔδαφος πολυαριθμὰ καθίσματα τῶν καφενεῖων, ἢ σειρά τῶν σταθμευουσῶν ἀμαξῶν καὶ ὁ τροχιδρόμος, συρρεῖ πλῆθος ποικίλον, ἀνόμιον, καὶ συνωθεῖται καὶ διαγκωνίζεται καὶ προσκρούει ἀνὰ πᾶν βῆμα, μητέρες, τρογγύλαι καὶ κόραι ἀναμικαί, τεχνίται περιβεβλημένοι τὴν ἐορτάσιμον αὐτῶν στολήν, ὀπάλληλοι ὀδηγοῦντες νεοσιαν ὀλην θορυβώδους

τεκνονοίας, ἐπαρχιδῶται ἡλιθίως προσβλέποντες, ὀππρέτριαι σκαῖαι τὴν ὄψιν καὶ τὸ βάδισμα, νεοὐλλεκτοὶ βαινόντες σχεδὸν αὐτομάτως μὲ κερηνὸς στόμα. Ὀλος δὲ αὐτὸς ὁ κωκεὼν ὁ συρρεὼν εἰς τὴν πλατεῖαν οὐχὶ διὰ νὰ περιπατήσῃ, διότι δὲν περιπατεῖ, οὐχὶ διὰ ν' ἀναπνεύσῃ, διότι ἀσφυκτεῖ, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιδείξῃ ἀπλῶς τὴν παρουσίαν του, εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν πλατεῖαν, συμπυκνῶται καὶ συμφύρεται καὶ ἀποτελεῖ σχεδὸν ὀππεμγεθὴ μάζαν σαρκῶς, ἠτις βραδύτατα κινεῖται κωικῶς καὶ ἐρῶθιμος, ἢ δὲ παρῆλασις τῶσιν μορφήν, τῶσιν ὄψιν, τῶσιν χρωμάτων προξενεῖ ἕλιγγον εἰς τὸν θεῶμενον.

Λέγεται ὅτι ἡ πλατεῖα νῦν πρόκειται νὰ μεταρρυθμισθῇ, ὀπεβλήθησαν δὲ πρὸς τοῦτο δύο ἡδη σχέδια. Ἀποῦ αἱ ἀλύσεις πᾶσαι διεργῆθησαν ὑπὸ τοῦ πολιτισμοῦ, πρόκειται νὰ καταπέσωσι καὶ αἱ διαχωρίζουσαι τὴν πλατεῖαν ἀπὸ τοῦ παρακειμένου κήπου. Τὸ εἰς τὸ μέσον πολύγωνον αἰρεται τὸ ἔδαφος θὰ ἰσοπεδωθῇ· θὰ φυτευθῇ ἐν μέρος αὐτῆς, θὰ πλακοστρωθῇ ἐν ἄλλο, θ' ἀνεγερθῶσι κλίμακες μεγαλοπρεπεῖς καὶ θὰ στηθῶσι λαμπρῆς φωτὸς ἡλεκτρικοῦ. Ἐὰν πάντα ταῦτα γείνωσι—καὶ ἡ ὀποθετικὴ πρότασις, προκειμένου περὶ ἔργων τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς πρὸς ἐξωραϊσμὸν τῆς πόλεως, ἀποκτῆ τρουμαρὸν ἀοριστίαν—ὁ χῶρος ἐκεῖνος θὰ καταστῇ μεγαλὴ πλατεῖα, νῦντριπισμένη, ἀνατάξια πρὸς τὴν ἀνάπτυσιν τῆς πρωτεύουσας, ἀλλὰ δὲν θὰ εἶνε πλέον ἡ πλατεῖα τοῦ Συντάγματος, δὲν θὰ ἔχη τὸν ὀλωσ ἰδιόζοντα καὶ ἐνδιαφέροντα ἐκεῖνον χαρακτήρα, ὃν ἀτελεῶς προσεπαθήσαμεν νὰ περιγράψωμεν.

X. A.

ΣΚΗΝΑΙ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

ΜΟΥΒΑΡΕΚ-ΕΛ-ΧΑΡΡΑΝ

(Ἠθῆ Βεδουίνων).

(Συνήθεια καὶ τίλος).

III

Ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ Σαμμάρ, καθώρισαν τὴν τρίτην ἡμέραν τοῦ Βαϊράμιου διὰ τὸ προσκύνημα τοῦ Σελμὰν Πάκ. Ἀπὸ πρωῖας δὲ ἀνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ συνέρρεον αὐτόσε, ἄλλοι μὲν μεταβαίνοντες διὰ νὰ ἐπιδείξωσι τὰ ὄπλα καὶ τὰ ἐνδύματά των, ἄλλοι δὲ διὰ νὰ ἐπιδειχθῶσιν ἐπὶ τῶν εὐγενῶν καὶ βαθυχαλιῶν ἰππῶν των. Ἡ περὶ τὸ μαυσωλεῖον πλατεῖα μετετρέπετο εἰς πρόχειρον ἄγορᾶν, οἱ πλειστοὶ δὲ κατόπιν τῆς προσερχῶν ὄσον συνεχρότον ὀμίλους ἢ ἀνεπαύοντο μακαρίως ὑπὸ τὴν σκιστῶν θολίαν τῶν θυσανοφύλλων φοι-

κιδένδρων. Ἐκεῖ συνητῶντο πολλοὶ ἐκ τῶν διαφόρων εἰς τὰ περὶ φυλῶν, ἐγένοντο ἀγοραπωλησῖα βοῶν καὶ ἀγελάδων, δάνεια δημοτικῶν εἰς εἰδος, ἀνταλλαγῖαι ὄπλων, συναψῖς συμφωνητικῶν, συνεταιρισμοὶ ἐπὶ τῆς μελλούσης συγκομιδῆς. Πάντες οἱ ἀνομοὶ περιεμένον ἀνυπομῶνας τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην, διότι ἐπαρουσιάζετο αὐτοῖς ἡ περίστασις νὰ δεῖξωσιν τὴν ἀνδρείαν των ὡς ἰππέτες, τὴν ἐπιδειξιότητά των ὡς σκοπεῦται, ἢ τὴν χάριν αὐτῶν ὡς τραγωδιῆται. Αἱ δὲ μητέρες μετὰ τῶν θυγατέρων ἀντιπαρερχόμεναι, ἐβλεπον καὶ ἤκουον τὰ πάντα, εἰδούσαι τὸ γέρας καὶ τὴν προτίμησιν εἰς τὸν ὀραϊότερον ἢ θαρραλεότερον καὶ συλλαμβάνουσαι πολλὰκις τὴν εὐτυχὴν ἰδέαν μελλόντος τινος συνοικεσίου.

Τὸ ῥαμαζάνιον ἔληξε καὶ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, τὴν δ' ἐπιούσαν πρωὶ ὀλοὶ μετέβησαν εἰς τοῦ Σελίου καὶ ἐκεῖθεν, εἰς τοὺς Δημογέροντας, ὀπου ἀλληλασπαζόμενοι καὶ ἀντεπαρχόμενοι τὸ Βαϊράμιον εὐτυ-

χῆς, ἐρρόφον σταγόνας πινὰς καφέ ἢ ἐτραγον τεράχιον ἀμνοῦ καὶ ἀπέρχοντο. Ὅτε ἡ σκηνὴ τοῦ γηραιῶ Σαμμάρ Τογκὰ ἦτο ὑπερπληρωμένη μετὰ τὰς συνήθεις εὐχὰς, ἐγερθεῖς ὁ γέρον πάτηρ τῆς Ζόχρας εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα.

— Ἐδῶ μετὰξὺ μας ὑπάρχουν δύο κληκάρια, τὰ ὀποῖα ἀπὸ ἀκροὶ φίλοι ὀπου ἦσαν ἔγειναν ἀσπανδαὶ ἔχθροι. Εἶναι κρῖμα, χωρὶς κανένα λόγον, τὴν ἀγίαν αὐτὴν ἡμέραν νὰ ἦναι δυσηρεατημένοι μετὰξὺ των.

Εἰς τοὺς λόγους τοῦτους ὀλοὶ προσέβλεψαν τοὺς παρακαλημένους Μανσοῦρ καὶ Μουβαρέκ.

— Ἐχει δίκην ὁ Τογκὰ! Εἶναι ντροπὴ τέτοια μέρα νὰ μὴ φιλιέστε, εἶπεν εἰς λευκοπάγων.

— Τώρα ὅ,τι ἔγεινε ἔγεινε· τὰ παραμένειν ἔχχαμένα· σῆκω, Μουβαρέκ, ἀίντε, σῆκω καὶ φίλησε τὸν Μανσοῦρ· εἶπεν ἕτερος.

— Ἐγὼ δὲν ἔχω καμμία κῆλια, εἶπεν ὁ Μουβαρέκ· ἐκεῖνος δὲ ἔβρισε καὶ μὲ ἔβρι-

ζει ἀκόμη· ἐγὼ τὸν Μανσοῦρ τὸν ἀγαπῶ ὄσον ἀδελφὸν μου. Μὰ, ὁ πατέρας τῆς Ζόχρας δὲν τοῦδωκα τὴν κόρη του, τί φταίω ἐγὼ ἔς αὐτό.

— Ἐ! Ἐ! αὐτὰ τὰ λόγια δὲ χρειάζονται, διέκοψάν τινες· ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ διορθώσωμε φροῦδια καὶ ὄχι νὰ ἔγᾶλομε μάτια!

— Ἐλα, Μανσοῦρ, καὶ μὴν κάθισαι καὶ κατσοφιάζης. Εἶναι ντροπὴ νὰ μὰς γελάς καὶ ὁ κόσμος τέτοια μέρα καὶ σεις νὰ εἰσθε σὰ σκύλος μὲ λύκο! Ἐμπρός, δὲ χρειάζεται τόση συλλογὴ.

Ἄλλ' ὁ Μανσοῦρ ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ τι, ἤγερθη εἰς ν' ἀναχωρήσῃ. Τότε ὁ γερο-Τογκὰ ἐλάβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν Μουβαρέκ, οἱ λοιποὶ ἔσπραξαν τὸν Μανσοῦρ, οὐπῶ δὲ οἱ δύο πολέμιοι εὐρέθησαν εἰς τὰς ἀγκαλὰς ὁ εἰς τοῦ ἄλλου, τοῦ Μουβαρέκ πάντοτε λέγοντος:

— Ἐγὼ κῆλια δὲν ἔχω! δὲν ἔχω!...

— Νὰ ζῆσετε, παιδιὰ μου, εἶπε τότε λευκογένειος δημογέρον.

Ἡ ἀγάπη σας,

ἀποῦ γέννηκε τέτοια μέρα, θὰ ἦναι χαίρειν. Ἐλ μουχάμπε μὴ πᾶρ' ἐλ ἄδὰβα, ἄχλε μὴ ἐλ χαλὰβα, τοῦθ' ὀπερ κατὰ λέξιν σημαίνει: «Ἡ ἀγάπη μετὰ τὴν δυσαρέσκιαν εἶναι γλυκύτερα καὶ τοῦ χαλβά».

Ὁ Μανσοῦρ μετὰ τὰνωτέρω εἶπεν ὀλίγους λόγους, τονίσας ὀμως αὐτοῦς ἀναλόγως τῆς περιστάσεως. Ὑπέδειξεν ἰδίως ὅτι, ὅταν οἱ δημογέροντες θέλουν νὰ συμφιλιώσουν δύο ἀντιχίλους, πρέπει κυρίως νὰ προσπαθήσουν νὰ θεραπεύσωσι τὸ αἷτιον εἰς τὴν ρίζαν του, ὅτι γέρον σεβάσιμος καὶ πολὺπειρος ὡς ὁ Τογκὰ, δὲν εἶχεν ἀνάγκην συμβουλῶν διὰ νὰ ἐνοήσῃ ὅτι δίδων τὴν κόρην του εἰς τὸν πλουσιώτερον τῶν δύο ζητησάντων, ἠδύνατο νὰ ὀποχρεώσῃ αὐτὸν νὰ πληρῶσῃ τὴν προῖκα τοῦ πτωχότερου διὰ τὸν ὀποῖον εὐκόλως θὰ εὐρίσκετο ἑνα κῆλο καὶ τίμιον κορίτσι. Ταῦτα δὲ λέγων ὀπνεῖται, ὅτι εἰδιδε κῆτι τι διὰ νὰ νυμφεθῇ καὶ ὁ πτωχὸς Μουβαρέκ, ἤρκει μόνον νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν ἡ Ζόχρα.

— Καλὰ λέγει, καλὰ λέγει· εἶπόν τινες. Ἐλα Τογκὰ, διορθώσε τα.

— Κάτι γίνεται· ἀπῆντησε λακωνικῶς ὁ Τογκὰ.

Ὁ Μουβαρέκ δὲν ἐφάνη δυσαρεστοῦμενος ἐκ τῆς ὀποφαινομένης ταύτης λύσεως, κατόπιν δὲ πολλῶν ἀδιαφῶρων συνομιλιῶν πλησιάζας τὸν Τογκὰ, εἶπεν αὐτῷ ἰδιαιτέρως:

— Ἐγὼ τὸ χατήρι σου δὲν τὸ χᾶλασα· τώρα πρέπει νὰ μοὺ κῆμης καὶ σὺ μὲν χᾶρι. Ἐ! πές μου πῶς δὲ θὰ μοὺ τὴν ἀρνήθῃς.

— Τί; λέγε νὰ ἰδῶ.

— Μεθαῦριο νὰ μὲ δανείσῃς τὴ φοράδα σου, διὰ νὰ πάγω νὰ παῖξω μὲ τοὺς καθβαλάριδες εἰς τὸν Σελμὰν Πάκ.

— Χμ! ἐτονθῆρισεν, ὁ γέρον. Ὅλο παράξενον πράγματα τουφέκι, Μουβαρέκ. Δὲν ἤξέυρεις ὅτι τουφέκι, φοράδα καὶ γυναῖκα νὰ δανείζονται; Νὰ καιρὸς νὰ μὲ γυρέψῃ καὶ τὴ μάννα τῆς Ζόχρας!

— Καλέ, ἀφῆσε τὰ χωρατὰ. Σὺ δὲν

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Η υπό των ευγενών του Καυκάσου διεκδικήσεις της εν Αθωνί Έλληνικής μονής των Ιβήρων— Ω! Σωφρόνιε!— ή δημοσιευθείσα προσφώνησις του Άλφρέδου προς τον Σουλτάνον, καθ' ήν «τα τελευταία της Ελλάδος συμβάντα απέδειξαν προς την Τουρκίαν κατά πόσον ή Αγγλία ενδιαφέρεται να προστατεύση τα δικαιώματα της Τουρκίας συνεχίζουσα την πατροπαράδοτον πολιτικήν της»— και ή άρνησις της Γαλλίας να δεχθή τους αξιωματικούς ήμών προς εκγύμνασιν εις ειδικήν σχολήν της επί σκοπόν βολής, είνε τα μόνα αξία αναγραφής γεγονότα, χαρακτηρίζοντα την αναλλοίωτον άπέναντι των τριών προστατιδων Δυνάμεων θέσιν της Ελλάδος. Κατά τα άλλα την εβδομάδα ταύτην διήλθοντες βλέποντες την ύψωσιν του χρυσού και ακούοντες ύβρεις κατά του Έθνικου Πανεπιστημίου. Και οι την ύψωσιν του μόν διενεργούντες και οι τας ύβρεις κατά του δευτέρου εκτοξεύοντες βεβαίως θα έχωσι τους λόγους των.

Οι ύψούντες τον χρυσόν κερδοσκοπούν επί βλαβή της πατρίδος των— πολιτισμός και αυτό. Και έχουσι δικαίον να κερδοσκοπήσιν, αφού ήνέχθημεν να εγκαθιδρυθώμεν εν μέσασι ταίς Αθήναις ληστρικάι συμμορία εις ούδεμίαν καταδωξίν υποκειμεναι μονοουδέ και τιμώμεναι ως ομάδες έξοχοτήτων!... Όπου σταθής άκούει όνόματα των δραπειτών τούτων των κατέργων! και όταν βλέψη τις πώς τιμώνται παρά του Έθνους, παρά της Κυβερνήσεως, παρ' αυτού του έν μακαρία άγνοία διατελούντος λαού, καλύπτει ύπ' αίσχυνος το πρόσωπον.

Άλλά το Πανεπιστήμιον ένεκα τίνων λόγων το έξυβρίζουσι; Διότι, έγκαταλειμμένον εις την τύχην του, παρήγαγεν

δυσους καρπούς δέν παράγουσι βεβαίως τα άνευ καλλιεργίας άφιμένα δένδρα, ή διότι μέχρι των άπωτάτων της Ανατολής άκρων έξεπεμψε διδασκάλους και ιδίως Ιατρούς εργαζομένους διά την εθνικήν ιδέαν άνευ όδηγιών, άνευ έξαρτήσεως, άνευ έλπίδος άμοιβής, άλλ' εκμόνης της συναισθήσεως του ιερού καθήκοντος;

Έάν θέλητε να του άφαιρέσητε τα πρόνοια του, δύναμει των όποιών δυσκόλωσ εισπηδών εντός αυτού άγύρται, άφαιρέσατέ τα, αφού είσθε ισχυροί!... αλλά μη το ύβρίζετε!...

Έάν θέλητε να του άφαιρέσητε την επίζηλον περιουσίαν του δωδεσ δημοκοπούντες εισαγάγητε, Κύριοι οίδε, τίνων εθνικωπαρδικάς άπομιμήσεις, άφαιρέσατέ την, αφού έχετε και την τόλμην και την τέχνην... αλλά μη το ύβρίζετε!

Άν προσκόπη εις τινα, εις πολλά, ύποδειχτά τα, αλλά μετ' εύλαβείας και ουχι μετ' αλώσεως δικολόβων σεβάσθητε το ιερόν καθίδριμα, διά την άνδριαν του όποιου συγκεινημένον και άσκεπές προσήνεγκε τον όβολόν του το Πανελλήνιον, εις τό τόσα σεβάσα πρόσωπα έδίδαξαν και έδιδάχθησαν!

Άλλά το σεβας άνεχώρησεν της Ελλάδος από του 1862, φοβηθέν ίσως τον θόρυβον των γανθοραστών της 10ης Οκτωβρίου, ής την επέτειον πρό δύο ήμερών δέν έώρτάσαμεν!...

Άνέγνωμεν άθρον κυρίου τινός εκ των έχόντων ως δόγμα το «ή όλοι να έλευθερωθώμεν ή όλοι να χαθήτε», όστις, μικράν της πατρίδος του ευρισκόμενος, έξακοντίζει καθ' ήμών περιφρονητικά βλέμματά, εν ώ προέταιμας θέλρρος γίγαντος και ψυχραιμίας μελών της «την διάλυσιν του Πανεπιστημίου!» Εφρόντιζε δέ ο προνοητικώτατος άνήρ και περί του μέλλοντος των καθηγητών· αυτοί, λέγει, να γίνωσι καθηγηταί γυμνασίων υπό γυμνασιάρχην Γερμανόν! Ο Κόνστας π. Χ.

ο Κουμανούδης, ο Σεμιτέλος, και Ικανοί άλλοι, να γίνωσι καθηγηταί γυμνασίων και να γίνη Γυμνασιάρχης;... ο κ. Κρουμπάχερ!...

Έάν το φλογερόν καμίνι έψυχράνη, γείνατε καύσιμος ύλη, φλογισατέ το και, μα την άλήθειαν, άγνωσά άν δύνασθε να παρσάχητε τη πατρίδι μεγαλειτέραν ευεργεσίαν...

Οι δούλοι Έλληνές, τους όποιους ως όμοφύλους δέν προστατεύομεν, τους όποιους ως όμοθρήσκους άποθώομεν, μόνον το Πανεπιστήμιον διακρίνουσι μακρόθεν ως άστρον εν μέσω μαύρης θυέλλης, εις δ άποστέλλουσι τα τέκνα των, με τας όλίγας οικόνομιάς των, με τας πολλές εύχάς των και μετά χαράς άνθρώπου βλέποντος εκπληρούμενον γλυκύ όνειρον, όπερ είδεν ένώ το τέκνον του ήτο άκόμη εν τη κοιτιδι, όπως άναπνεύσασιν έλευθερίας αύραν και επανελθόντα καταστήσασιν τον μαύρον άστρον της δουλείας όλιγώτερον σκληρόν!...

Το Πανεπιστήμιον άπαλλάξατέ το της πολιτικής, επιτρέφατε, εις αυτό τουλάχιστον, ν' αυτοδιοικηται, δώσατε εις την σύγκλητον τα δικαιώματα, τα όποια δίδετε εις τον διευθυντήν του Πρακτικού Λυκείου σας, της Αφροδίτης ταύτης των αναμορφώσεών σας, όπερ μικρά διαρρυθμισις του Πολυτεχνείου καθιστά κομικώς περιττόν· άφισατέ το να διατηρηται διά των χρημάτων του, χρημάτων ιερών... λησμονησατέ το τέλος πάντων και τότε να ήσθε βεβαίοι ότι θα άκυρώση...

Έάν θέλητε θέματα προς εκγυμναστικήν συζήτησιν, έχετε την δημοκρατίαν, την κοινοκτημοσίονην, το άγροτικόν ζήτημα του κ. Καραπάνου, τας περιφερείας σας, τον Τρικοπην σας, τον Δηλιανώνην σας και τόσας άλλας ιδέας και πρόσωπα και κτίρια... Άλλ' από το Πανεπιστήμιον... κάτω τας χείρας!...

αί γυναίκες να σχηματίσωσι στοίχους ένώπιον των ίππέων· συνάδουσαι μετά τινων αύλητών και έξυμνούσαι την καλλογήν και άνδρείαν εκάστου ήρωος. Τα παιδια έκρότουں τας χείρας των άγαλλόμενα και ακολουθούντα τον ρυθμόν του παραμεγέθους τυμπάνου, όπερ εκρέματο από του λαϊμού ευρυνώτου και βωμαλέου Βεδουίνου.

Ο Μανσούρ ήγνώσει μόν αν ή Ζόγρα ήτο παρούσα, έγίνωσκεν όμως, ότι εκάμεν άρίστην εις το πλθθος έντύπωσιν. Είχε το παράστημα ήρωϊκόν και εύσταθής; ή δ ένδυμασία, ήν έφερε, λεπτοϋφής, μεταξωτή και έναερίος, έδιδεν αυτό το ήθος ήρωος τινός των παραδόσεων. Φέρον τον δίκανον πλαγίως επί των ώμων, διήρχετο ύψαύχην τους όμίλους επί της φιλοπαίγμονος και καθυδρον ήππου του. Τότε αντίκρισε τον Μουβαρέκ έρχόμενον εξ αντίθετου, όστις προσεκαλέσεν αυτόν εις δρόμον. Ο Μανσούρ έδύχθη επιθυμών να δώση τρανόν δαίγμz της ύπε-

Η ΚΟΛΟΚΥΘΑ ΤΟΥ ΓΕΡΟ-ΣΤΑΥΡΟΥ

(ΑΦΗΓΗΣΙΣ ΑΛΗΘΗΣ)

Ο Γερο-Σταύρος ήτο άγωνιστής πρό όλίγων έτών άποθανών. Αι περιπέτειαι του βίου του θ' άπασχολήσασιν και άλλοτε τους άναγνώστας ήμών. Ηδη θα διηγηθώ άνέκδοτόν τι, όπερ είπεν ήμιν την ήμέραν της εορτής του.

— Πές μας λοιπόν καμμία ιστορία του πολέμου, Γερο-Σταύρο!

— Τι ξέρω να σας πώ!...

— Πώς τί ξέρεις! και πολλά ξέρεις και πολλά έκαμες, όλοι το μολογοϋν πως ήσουν ο πρώτος σημαδιάρης του Κάστρου.

— Λένε ψέμματα! σάν ήμουν και έκαμα, πούνε ο βαθμός, πούνε το παράσημο, πούνε ή σύνταξι;... Τίποτις δέν έκαμα.

Είδον ότι δέν είχε σκοπόν να μας είπη τίποτις και ήλλαξα εύθως μέθοδον.

— Δέν σου λέγω πως μόνος σου έκαμες, όλοι κάματε το μέρος σας καλά, όπως μπορούσατε πάλι, γιατί δέν είχατε και τα μέσα θ' απήσιν οι Τούρκοι!

— Τι λέει!... τί ήσαν; και τί νομίζεις, πως τότε οι Τούρκοι ήσαν σάν τους σημερινούς; Πούναι οι Αλιωτες, πούναι οι Καρυστηνοί, πούναι τα σκυλιά οι Τουρκορωμοί της Ρούμελης!... Εμεις πολεμήσαμε με την Αραπία, με τον Τούτζι, με τ' Αλτζέρι, και με τη Μπαρμπάρια και τον καιρό ποι' όλος ο κόσμος φιλούσε της ποδιαίς του Σουλτάνου!

— Έχεις δίκιο, Γερο-Σταύρο, με το πεζικό τα βγαλατε πέρα, γιατί τους γελούσατε.

— Τους γελούσαμε!... όρσε!... τους νικούσαμε, όχι τους γελούσαμε!

— Άλλά το ίππικό σας πέθανε...

— Το ίππικό!... το ίππικό!... σου τάκαμα εγώ μια μέρα το ίππικό με την κολοκύθα κάτω στα Χαντάκια του Φαλήρου, που το πήρε ο διάβολος. Και ήγέρθη έξηγηρωμένος!

— Για πές μας λοιπόν αυτή την ιστορία; — Όχι αυτή, θα σας πώ μιαν άλλη πριό κοντινή.

— Άς είναι και αυτή.

«Σάν τέλειωσε το ντουφέκι, όλοικύτταξαν να πιάσουν καμμία δουλειά να ζήσουν. Εγώ δέν καταδεχόμενα να πιάσω το τζαπί και έγεννα κουνιός και άμπλοφύλακας... Μια φορά σηκώθηκα νυχτανύχτα πήρα το όπλο μου και πήγα κατά το Φάληρο να χτυπήσω παπια. Οτι ξημέρωνε δέν έφεγγε καλά ακόμα. Σταθηκα πίσω από να δένδρο, γιατί κατι άκουσα να φτερουγιάζη και κύτταξα γύρω μου. Μόνε βλέπω μακρυά και έρχόντουσαν τρέχοντας και πηδώντας μεσ' απ' τ' άμπέλια τρεις καβαλαρέοι κι' άκούω φράγκ-φρούγκ τα σπαθιά τους. «Βοέ τους καλήφραγκους, λέω μέσα μου, θα με χαλάσουν τ' άμπέλια! τώρα σας διορθώνω εγώ». Κρύβομε κάτω από κατι κλαδιά και σάν ζυγώσανε ίσα με διακόσα βήματα κοντά, βοΰμ... τραβώ μια το σκοινί της κολοκύθας μου και βλέπεις τάλολα να σηκωθών στα δύο, ν' αρχίσουν της κλοταίος και να μην άκούουν ούτε σπηροϋνι ούτε καμουτσι... βοΰμ... Άλλη μια γά, σκορπιδόχορτο αυτοί! πήγαν να γκιμετοσασιστούν και δέν είδαν πως να φύγουν. Σάν τους έχασε το μάτι μου, πήσα πάλι το δρόμο γελώντας και θυμώμενος και τα παλιά μου και έλεγα πως είχα να κάμω ακόμα με Τούρκους.

«Δέν πέρασε μια ώρα και βλέπω κ' ερχεται ένα μπουλούκι μεγάλο από καβαλαρέους Μπαμπούζους για να σκοτώση το θαργιό που μούγκρισε και κόντευε να γκρεμίση τους πρώτους καβαλαρέους. Έμένα χτυπούσε ή καρδιά μου και είπα

«Βοέ αν του κατέθη κανενός—γιατι ήταν μαζί τους και δικόι μας—και μ' έρωτήση και τα χάσω, γιατί τα ψέμματα δέν τα καταφέρνω καλά, και με ψάξουν και μου βροϋν την κολοκύθα, τότες τί γίνομαι!... Ε! είπα μέσα μου, πρέπει να το κόψης στα πόδια, Σταύρο μου, γιατί είναι μέρα και με την κολοκύθα δέν κανεις δουλειά, γιατί σάν άκούσουν τη φωνή της ξεπεζεύουν το κάτω κάτω και σε πιάνουν. Και σάν είδα που δέν με πήρε το μάτι τους, το βάζω στα πόδια και γλύττωσα».

— Και που είναι αυτή ή περίφημη κολοκύθα;

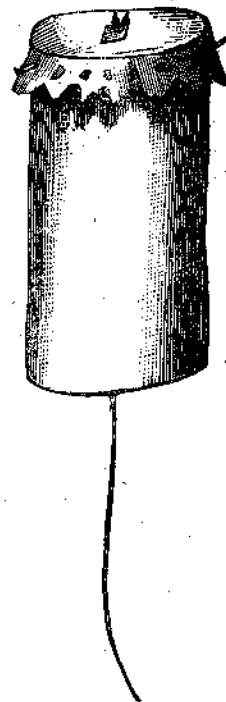
— Στάσου να στη φέρω.

Και έντως μοι παρουσίασε το πράγμα, ούτινος βλέπετε πιστήν εικόνα.

Ητο ζηρά κυλινδρική κολοκύνθη το έν στόμιόν της ήτο κεκαλυμμένον διά δερμάτος προσηλωμένου διά ζυλιών ήλων, εις το μέσον του δερμάτος ύπηρχεν όπή, διά της οποίας διήρχετο λεπτόν τι σχοινίον κορυφούμενον εις κόμβον. Το σχοινίον διερχόμενον διά της κοιλότητος της κολοκύνθης έξήρχετο διά του έτέρου στομιού.

Όποια παραδοξος εποχή! να έχωσι κολοκύνθας και να μη έχωσιν έπιμελητείας... και μ' όλα ταυτα να νικώσιν.

— Αυτό είναι ή φοβερή κολοκύθα που έσκορπισε τους Τούρκους καβαλαρέους; — Αυτή είναι ή που έκαμε κείνους που

καβαλαρικεύεις όταν είναι γατασία. Δέν είναι κριμα φοράδα σάν την άλιχη να στέκη δεμένη τέτοια μέρα; Σου έγγωμαι να την προσέχω σάν τα μάτια μου.

— Ε! κλά! άς καλοξημερωθώμε μεθαύριο και σου την δίδω.

Και έντως ο Μουβαρέκ άνεχώρησε κατευχαριστημένος, διότι δέν θα ύπελείπετο των λοιπών νεανιών, μεταβάς δε παρά τη μητρί του την έπίλπεσε τόσο πολύ επί του ύγιους όφθαλμού, ώστε όλίγου δειν καθ' όλοκληρίαν την άπετυφλωνε.

Τεσσαράκοντα μέτρα ώρα μετά τ' άνωτέρω κίνησης μεγάλη ύπήχε παρά τα σκηνώματα των Σαμαρά. Ο ήλιος μόλις ήρξατο εκχυνόμενος εις την άπέραντον πεδιάδα, μεταβάλλων αυτήν εις επίχρυσον στερεάν λίμνην, εις τον όρίζοντα διαγράφοντο αι ποικιλόσημοι σκιαί πλθθος επίππου τε και πεζού σπείδοντος προς το μανσωλετόν. Πανταχόθεν ήρχοντο εις το προσκύνημα όπου ήδη ίππεις τινές έπωφελούμενοι της πρωϊνης δρόσου

έξεγύμναζον τους ίππους εις αιφνηδίους ήμικυκλικούς καλπασμούς, πάλλοντες στίβαρως την λόγγην των ύπερ τας κεφαλάς των· άλλοι έξεκύνον εις τον άεσα τα ποροβόλα των συνειθίζοντας τα ότα των ίππων των εις την εκपुरσοκρότησιν. Μεταξύ των ίππέων διακρίνετο ο Μανσούρ του όποιου ο λευκός πτυχωτός μανδύας ως πτέρυξ εκυμαινετο εις τον άέρα όταν ή ίππος του υπερεπήδα τας τάφρους με μεγάλα άλματα. Μετ' όλίγων έφάνη και ο Μουβαρέκ ίππεύων την έρυθράν φορβάδα του Γερο-Τογκά, ήτις άτίθασσος και άδάμαστος, είχεν όρθά τα νοήμονα ότα της, ως αν ήθελε ν' άκούση και τας μυχιαιτέρας σκέψεις της καρδιάς του άνωβάτου της· έκαστος νένλυσ έχαιρέτιζε τους λοιπούς, το δέ σαλάμ αλέκουμ λαρυγγόφωνον και ήχηρόν διεσταυρούτο εις τους αϊθεράς· ο Μουβαρέκ μετά του Μανσούρ άντεγαίρετίσθησαν φιλικώτατα και έπαιξαν μικρόν μετά των ίππων των κυνηγούντες άλλήλους. Δέν ήργησαν δε και

άπαντες και περί τους δέκα ίππεις άφέντες τον εκπνεύοντα Μανσούρ εις τας περιθάψεις των λοιπών, έπευσαν αλαλάζοντες εις καταδίωξιν του Μουβαρέκ.

Αι εκपुरσοκροτήσεις, τας όποιας άπειραθήσαν μερικοί, έδωκαν νέας δυνάμεις εις την φορβάδα του Γερο-Τογκά, ήτις πετώσα κατηυθύνετο εις την σκηνήν του κυρίου της, όστις μετά τινων συνηλικιωτών του έβλεπε τους έρχόμενους χωρίς να έννοη το αίτιον· δε έφθασε πρώτος ο Μουβαρέκ καθίδρωσ, κατάχλωμος και τρέμων, έπίδησεν εκ της ήππου και εισελθών εν τη σκηνή εκράυαασεν άπελπιστικώς:

— Δαχί! Δαχί! ήτοι άουλον! άουλον!

— Κρούψου εκει· έπρόφθασε να τω επιπη ο φωνήν δε έφθασαν και οι λοιποί άρπυόμενοι:

— Τον φονιά του Μανσούρ—αίμα για αίμα!—Γρήγορα το κεφάλι του!—Παράδασέ τον!

— Καλά· καλά· είπεν αυτοίς ο Τογκά, σχηματίσας ένώπιον της σκηνής του προάστειμα μετά των λοιπών γερόντων. Μου έζήτησεν άσυλον και του το έδωκα· ώστε τέλειωσε τώρα· όση άποζημίωσι είναι, την έγγωμαι εγώ. Πηγαίνετε εις του Σέχη και εκει τα πράγματα διορθώνεται όπως θέλετε. Αυτό ήταν τόπεπρωμένον!

Μετά πολλας φωνασιās και διαβεβαιώσεις οι εκδικηταί του Μανσούρ έπειθήσαν ν' απέλθωσιν· ο δε Ισμαήλ μολονότι άπελιπς επί τω θανάτω του αδελφου του, έλεγεν όμως:

— Πώς θα μ' άποζημιώση ο άτιμος αυτός Μουβαρέκ; αυτός δέν έχει βρακι! Άν δέν με Ικανοποιήση ο Γερο-Τογκά, μα τον Προφήτη, θα τους σφαζώκαι τους δύο· να τον δείξω εγώ πως δέχεται τόσον εύκολα το άσυλον.

IV

Η δολοφονία του Μανσούρ μεγάλης κατετάραξε την φυλήν. Τιαυτη πράξις ούδέποτε ήκούσθη. Ένώ πρό δύο ήμερών

σουσιπα να μην ξέρουν από που να φύγουν.

— Για κάμ' λίγο ν' ακούσωμε σε παρκαλαδ'!

— "Ας είναι για χατήρι σου.

"Ελαβεν ὄλιγον ἀρχαίρι και ἤλειψε τὸ σχοινίον, ἔλαβεν ὄλιγην ρητίνην και ἤλειψε τὴν χεῖρα του, και θέσας αὐτὴν ἐν τὸς τῆς κοιλότητος τῆς κολοκύνθης ἐσυρε τὴν χεῖρά του πρὸς τὰ κάτω πιάζων ἐλαφρῶς τὸ σχοινίον διὰ τοῦ ἀντίχειρος και τοῦ λιχανοῦ.

— Φρίκη! ἠνωρθῆμεν πάντες, ἐνομίσαμεν ὅτι ἠκούσθη βρυχώμενον λέοντα...

"Α!... ἀνεφωνήσαμεν.

— Και δὲν τῶκαμα τὸρα δυνατὰ γιατί φοβήθηκα νὰ μὴν πλακῶσῃ ἡ ἀστynomία!

— Σ' εὐχαριστοῦμε, Γερο-Σταῦρο πότε θὰ μᾶς πῆς και γιὰ τοὺς Τούρκους καββαλαρέους;

— Ὅθ' αὐτῶν καμμιὰ μέρα ἡ ὄρεϊ... ζωὴ νάχουμε... Μὰ δὲ μ' ἐρωτάτε και γιὰ τοὺς τρεῖς καββαλαρέους ποὺ ξάφνισα ποιοὶ νάτανε;

— Τοὺς ἐμαθες;

— Τοὺς ἐμαθα λέει!... ἀκούς δὲν τοὺς ἐμαθα!... ντοῦ... ἐγινε στὴν Ἀθήνα.

— Ποιοὶ ἦσαν λοιπόν;

— Ὁ ἕνας ἦταν ὁ Καλέργης, ὁ ἄλλος ὁ Κατζηρηστός και ὁ ἄλλος...

Και ἐστάθη.

— Και ὁ ἄλλος;

— Ὁ βασιλεὺς ποὺ διώξατε... ὁ Ὄθων. Και οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν δακρῶν.

ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ

ΤΟ ΑΣΥΛΟΝ ΤΩΝ ΘΕΩΝ

Ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐν αἷς ἐτυχε νὰ ζῶμεν, αἰσθηθεὶς πᾶσαι βασιλεύουσι και πνεῦμα χυδαῖον ἐπιπέει πανταχοῦ. Ἡ καρδιά πάλλεται συνήθως ἐνεκα παθολογικῶν λόγων ἢ συμβάντος τινὸς ἀπροόπτου προξενήσαντος φόβου εἰς τὸν ἔχοντα τοιαύτην, διότι ὑπάρχουσι και πολλοὶ τῶσαν υπεράνθρωποι, ὥστε σεμνύνονται και κομπάζουσι ἀνομολογοῦντες ὅτι δὲν ἔχουσι αὐτοὶ καρδίαν. Τὸ δάκρυ ἀνέρχεται εἰς τὸ ὄμμα συνήθως μὲν προσκαλούμενον χάριν ἐπιδείξεως αἰσθηματικότητος, ἄλλοτε δὲ ἐνεκεν ἐλαφροῦ κρυολογήματος, και ἀπέμεινε εἰδικὸν προσὸν τῶν δερμεμένων παιδιῶν και τῶν δερουσῶν γυναικῶν. Μάτην δὲ πειράται νὰ ἐξαρθῇ ὁ νοῦς, μάτην ὁ καλλιτέχνης ποθεῖ ἐμπνευσιν. Ἐκεῖνος μὲν βυθίζεται εἰς σκέψεις ἀφορώσας εἰς τὰ ὑπάρχοντα τοῦ πλησίον του, οὗτος δὲ ζωγραφεῖ πιστῶς τὰ ἐντόσια σφαγέντος κριοῦ, λαζεύει προτομὰς τραπέζιτων, ἢ ὕμνει τοὺς δυναῖς εἰδεχθοῦς πλαγγόνος διὰ νὰ δείξῃ εἰς τὸ κοινὸν και εἰς αὐτὴν πόσον καλά γνωρίζει νὰ ἀγαπᾷ.

Και ἐν τούτοις ὑπῆρξε ποτε ἐποχή, καθ' ἣν μόνη ἡ αἰσθησις τοῦ καλοῦ ἐβασίλευεν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ δὲ ἐποχὴ ἐκείνη εἶνε ἡ μόνη, ἥτις λάμπει ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν αἰώνων.

Ἄλλ' ἡμέραι μαῦραι, μοῖραι ἀναισθητοὶ ἐκήρυξαν ἐκπτώτον τὴν θεσπεσίαν βασιλίδα τοῦ καλοῦ και τὴν ἀπεδιώξαν τῆς γενετέρας, ἔκτοτε δὲ ἡ κατάδικος εἰς ἀειφυγίαν, ἐπλανᾶτο ἀπὸ χώρας εἰς χώραν νοσταλγοῦσα μὲν, ἀλλὰ και ἀθάνατα καταλιπούσα σημεῖα τῆς διαβάσεώς της. οἱ δὲ λατρευταὶ τῆς ἀγνοοῦσιν ἀν' ἀπέθανε στραγγαλισθεῖσα ὑπὸ τῶν πραγματιστῶν, ἢ ἀν' ἐξέτι εἰς ἀγνωστὸν μοιάζουσα γῆν. Οἱ λατρευταὶ τῆς! εἶνε οὐ-

τοι ὀλίγοι τῶν χαρακτηριστικῶν ὡς φαντασιοκόποι, ρωμαντικοὶ, σπασμοδρομικοὶ, διότι πιστεύουσιν ὅτι θα παλινοστήσῃ μίαν ἡμέραν, διότι φανταζόνται ὅτι ἡ κρίσις τῆς γῆς, διότι τὴν λατρεύουσιν ἐντεῖ ἱεροκρυφίως ἐν παραβύθῳ, ὅπως οἱ καταδικώμενοι ποτε Χριστιανοὶ ἐλάτρευον τὸν Θεὸν τῆς σωτηρίας και τῆς ἀγάπης ἐν τοῖς ὑπογείοις και ταῖς κατακόμβαις.

Πρὸ καιροῦ ἐπισκέφθη ἐν τῶν μυστηριωδῶν τούτων ἀσύλων ὁ χρυσὸς και ἡ μέταξα ἦτο ἀγνωστὸς ἐκεῖ. οὐδὲ ναὸς ἦν οὐδ' ἀνάκτορον, οὐδὲ συνωθούνην περὶ τὴν πύλην ἀνυπόμονα πλήθη. Καὶ ὅμως ὑφάρθη ἡ καρδιά μου και χαρὰν ἠσάνθη ἡ καρδιά μου και χαρὰν ἠσάνθη ἡ καρδιά μου, διότι ἀνέπνευσα ἐκεῖ ζῶν και ἀνεπαύθη τὸ βλέμμα μου ἐπὶ κόσμου νέου. Ἐκτοτε δὲ ἐγενόμην ἐκ τῶν συνήθων τοῦ Ἐργαστηρίου θαιμιστῶν και μετὰ στοργῆς παρηκολούθουν τοῦ καλλιτέχνου Βρούτου τὴν σμίλην λαζεύουσαν τὸ χιονάδες μάρμαρον και ὑποτυποῦσαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ιδεάν του καλοῦ ἐν ταῖς ἀναδεικνυμέναις μορφαῖς θεῶν ἢ ἡρώων.

Νῦν δὲ εἰς τὴν θεῶν, τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ συντελεσθέντος Ἀδοκαθῆου του βυθίζομαι εἰς ἕκστασιν ἐν τῷ ἀποκρύφῳ τούτῳ βωμῶ και ἀγαλαδᾷ ἐν τῇ μνήμῃ σου ἀνέγγων περὶ τῆς θαυμασίας ἐκείνης ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ αἰσθησις τοῦ καλοῦ και μόνη ἐβασίλευεν ἐν αὐτῇ ταύτῃ παλιν τῇ χώρᾳ, ἔχουσα ἱεροφάντας τοὺς μεγάλους ἀριστοτέχνας, πρὸς οὓς οὐδεὶς ἐκτοτε μετὰ τὴν ἀπόδοτον τῶσαν αἰώνων, ἠδυνήθη νὰ παραβληθῇ.

Και λέγω. Ἔδυσεν ἄρα γε διὰ παντός τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο φῶς; Δὲν θὰ ἀνέλθῃ πλέον εἰς τὸν Ὀλυμπον τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ἵνα δημιουργῆσθ θεοῦ και ἡ τέχνη δὲν θὰ ἀποκτήσῃ παλιν πτερὰ, θὰ ἀπομείνῃ μὲ τοὺς πόδας μόνον... θὰ ἢ τοὺς διπλασιάσῃ και αὐτούς;

αἶμα τοῦ φονευθέντος. Διὰ δευτέραν δὲ φοράν ἐσκέπτετο, ὅτι ἕκαστος πρέπει νὰ τελείωσῃ τὰς ὑποθέσεις του μόνος του.

Και ὁ μὲν Μουβαρέκ διενεοῖτο τὰ τοιαῦτα ἀγνοῶν τί συνέβαινε παρὰ τῷ Σείχη, ὅπου βαθυκάνα ἐνδυσθεὶς ὁ νεαρός Ἰσμαῆλ, ἐξέθετε μετὰ δακρῶν τὸ γεγονός ἐπειτῶν, ὅτι ὁ μακαρίτης ἀδελφός του ὅτε μετρηθῆν εἰς τὴν σικνην πρὶν ἢ ἐκπνεύσῃ ἐξώρισεν αὐτὸν νὰ μὴ δεχθῇ χρήματα πρὸς ἀπότισιν τοῦ ἀδελφικοῦ αἵματος, ἀλλ' ἢ τὴν κεφαλὴν τοῦ Μουβαρέκ ἢ τὴν χεῖρα τῆς Ζόχρας κόρης τοῦ Τογκά. Και τὴν μὲν κεφαλὴν τοῦ Μουβαρέκ ἐγνώριζεν, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ τὴν ζητήσῃ, ἀφοῦ οὗτος εὖρεν ἤδη ἄσυλον, τὴν δὲ χεῖρα τῆς Ζόχρας ἐθεώρει ὡς λίαν μικράν ἀποζημίωσιν.

— Ὅταν σκότωσαν, ἔλεγε, τὸν Ἰβραῆμ ἐλ' Ἄφρες, ὁ ἀδελφός του πῆρε ἕνα κορίτσι, πέντε πρόβατα και δύο καρμπίνες! ὁ δὲ δικός μου ὁ ἀδελφός ἀξίζει λιγώτερόν ἀπ' ἐκεῖνον;

— Ὅταν σκότωσαν, ἔλεγε, τὸν Ἰβραῆμ ἐλ' Ἄφρες, ὁ ἀδελφός του πῆρε ἕνα κορίτσι, πέντε πρόβατα και δύο καρμπίνες! ὁ δὲ δικός μου ὁ ἀδελφός ἀξίζει λιγώτερόν ἀπ' ἐκεῖνον;

ἔδιδασκε τὸ καλὸν ἢ παρέσχε τὰ μέσα νὰ τὸ αἰσθανθῶμεν.

Και ἐπεργάζοτο θεοῦ, ὡ γλύπτα, ἀν δὲν ἔχρησι πρᾶκτικώτερον νὰ ἐνεργήσῃ. Οἱ πολλοὶ οὐδέ θὰ τοὺς ἴδωσι κάθ. Ἡ και ἀν τοὺς ἴδωσι, δὲν θὰ τοὺς ἐνοήσῃσι, δὲν θὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἐκφράσιν τοῦ καλλοῦ, θὰ σοὶ εἰπῶσιν, ὅτι εἶνε ἀρχαῖοι, θὰ σοὶ εἰπῶσιν, ὅτι δὲν εἶνε χριστιανοί!

Οἱ ἀγριοὶ τῆς Ἀφρικῆς θὰ ἦσαν ὑπερτεροὶ ἐπὶ καλαισθησίᾳ, ἀν μὴ ἔσωζον ἡμᾶς τοῦ ἐξευτελιστικοῦ τούτου διαγωνισμοῦ ἢ υπερήφανος και διδάσκουσα καλλονῆ τῶν ἀρχαίων ἐρεσιῶν. Ἐκεῖνοι τοῦλάχιστον ἔχουσι τὴν φύσιν περὶ τῶν ἀγνῶν. Ἡμεῖς δὲ, λατομοῦμεν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων τόπων πρὸς κατασκευὴν οἰκοπέδων και καταστρέφομεν τὰς γραφικὰς καρπύλας τῶν λόφων. Ἰδρῶμεν ἐργοστάσια παρὰ τὸ Ὀλυμπίετον και θεάμεθα τὰς καπνοδόχους τῶν παρὰ τοὺς Στύλους καπνίζουσας. Κτίζομεν τερατώδη μέγαρα, ναοὺς σκοτεινοὺς ἐμπνεόντας τὸν φόβον και προκαλοῦντας τὴν ἀσφῆξίαν. Και ὁ γλύπτης ἀν μὲν εἶνε ἐγγύχιος, συμπληρῶν τὸ ἔργον τοῦ νεκροθάπτου λαζεύων μασσωλεῖα κατὰ παραγγελίαν και μὲ τὴν υποχρέωσιν νὰ γλύψῃ ἐπ' αὐτῶν τὰ ἐνώτια τῆς μακαρίτιδος ἢ τὸ σιγάρον τοῦ μακαρίτου, ἀν δὲ εἶνε ξένος... ὁ τότε ἔχει ἄλλα τιμὰ πρόνομια τῷ ἐπιτρέπεται ἐλευθέρως νὰ ἀπέικονίσῃ τοὺς ἀχθοφόρους τῆς πατρίδος του και νὰ τοὺς πέμψῃ ἐν ταῦθα ἀντὶ τοῦ Πλάτωνος ἢ τοῦ Σωκράτους.

Ἡ ἀληθὴς τέχνη κρύπτεται διότι λυπεῖται παραγνωρίζομένη. Κρυπτομένη ἀπογοητεύεται, διότι οὐδεὶς τῶν δυναμένων τείνει γενναίως τὴν χεῖρα ἵνα ἀνορθῶσῃ αὐτὴν. Ἀπογοητευομένη δὲ; Νεκροῦται. Και νεκροῦται μετ' αὐτῆς πᾶν αἶσθημα ἀγαθόν, πᾶν εὐγενὲς φρόνημα, πᾶσα κατὰ τοῦ περὶ τῶν ὑλισμῶν ἀντιδράσις.

Ἡ ἀληθὴς τέχνη κρύπτεται διότι λυπεῖται παραγνωρίζομένη. Κρυπτομένη ἀπογοητεύεται, διότι οὐδεὶς τῶν δυναμένων τείνει γενναίως τὴν χεῖρα ἵνα ἀνορθῶσῃ αὐτὴν. Ἀπογοητευομένη δὲ; Νεκροῦται. Και νεκροῦται μετ' αὐτῆς πᾶν αἶσθημα ἀγαθόν, πᾶν εὐγενὲς φρόνημα, πᾶσα κατὰ τοῦ περὶ τῶν ὑλισμῶν ἀντιδράσις.

Ἡ ἀληθὴς τέχνη κρύπτεται διότι λυπεῖται παραγνωρίζομένη. Κρυπτομένη ἀπογοητεύεται, διότι οὐδεὶς τῶν δυναμένων τείνει γενναίως τὴν χεῖρα ἵνα ἀνορθῶσῃ αὐτὴν. Ἀπογοητευομένη δὲ; Νεκροῦται. Και νεκροῦται μετ' αὐτῆς πᾶν αἶσθημα ἀγαθόν, πᾶν εὐγενὲς φρόνημα, πᾶσα κατὰ τοῦ περὶ τῶν ὑλισμῶν ἀντιδράσις.

Ἡ ἀληθὴς τέχνη κρύπτεται διότι λυπεῖται παραγνωρίζομένη. Κρυπτομένη ἀπογοητεύεται, διότι οὐδεὶς τῶν δυναμένων τείνει γενναίως τὴν χεῖρα ἵνα ἀνορθῶσῃ αὐτὴν. Ἀπογοητευομένη δὲ; Νεκροῦται. Και νεκροῦται μετ' αὐτῆς πᾶν αἶσθημα ἀγαθόν, πᾶν εὐγενὲς φρόνημα, πᾶσα κατὰ τοῦ περὶ τῶν ὑλισμῶν ἀντιδράσις.

— Ἔχεις δίκαιον, τὸν ἔλεγεν ὁ Σείχη, ἀλλ' ὅφρανεὺς τοῦ Ἰβραῆμ ἦταν πλούσιος, ἐνθ' ὁ Μουβαρέκ δὲν ἔχει παρὰ μόνον ὁτι φορεῖ.

— Μὰς ἐγγυήθηκεν ὁ Τογκά μαρτυρηστέον και σὺ εἶπες εἰς τοὺς λοιπούς.

— Μάλιστα, μάλιστα, ἐκεῖνος ἐγγυήθηκα τὴν ἀπόζημίωσιν.

— Ἐὶ ὅσον ἦναι ἔτσι, εἶπεν ὁ Σείχη, τοῦ παίρνοντος τὴν κόρην του και γίνεσθαι και τὸ θέλημα τοῦ μακαρίτου, περισσότερον ὅμως νὰ τὸν ζητήσωμε θὰ ἦναι ἀδίκον. Φαντάζετ' ἐν τῷ Τογκά.

Και μετ' ὄλιγον προσέβη ὁ πατὴρ τῆς Ζόχρας, ἠκούσε μετὰ προσοχῆς τὰ λεγόμενα τοῦ Σείχου, ἐζύμωσεν ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ ὑπὲρ και τὰ κατά, ἐσκέφθη ὅτι ἡ δυστυχία ἀταν ἐρηχεται, ἔρχεται πολλαπλασία, διενόησεν ὅτι ἡ ὠραία τῆς Ζόχρας, ἢ προσώριζε διὰ τὸν υἱὸν Σείχου, ἐπέπρωτο νὰ δοθῇ ὡς ἀποζημίωσις φόνου, ὡς ἐχέφρων δὲ ἀνθρώπος κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ ἐπεισόδιον τούτου

ἔβιν δὲ μόνον παραδόξως αἰξάνεται και πληθύνεται. Αἱ ἐξιώσεις ἡμῶν.

Ἀπαιτοῦμεν νὰ προδουσομεν γοργῶς ἐν τῇ ὁδοῦ τοῦ πολιτισμοῦ, νὰ μορφωθῇ δημόσιον φρόνημα, νὰ πνῆ πανταχοῦθεν αἰρα ἐθνουςιασμοῦ, φιλοπατρίας και νὰ ἐνίσχυθῃ ἰδίᾳ τὸ αἰσθημα τῆς θρησκείας.

Πότε; ὅτε τὸ αἰσθημα τοῦ καλοῦ εἶνε ἀγνωστὸν αἰσθημα, ὅτε αὐτὴ ἡ θρησκεία ἀσπύργως φερομένη, ἐνθ' αὐτὴ ἀνδείξει τὴν τέχνην, τὴν πιστὴν ποτε θεραπευτικήν, οὐ μόνον τῇ ἀρνεῖται νῦν τὴν προστασίαν τῆς ἀλλὰ και διάγει παντελῶς ἀπ' αὐτῆς κεχωρισμένη.

Ἄλλὰ... θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ προσδράμῃ εἰς τὴν συνδρομὴν τῆς τέχνης ἵνα συγκρατήτῃ τὸ κράτος τῆς.

Καὶ τότε, ἀλλὰ μόνον τότε θὰ φαντισθῶσι παλιν οἱ πιστοὶ, λατρεύοντες τὴν θεότητα, ἢς τὴν δυναμὶν και τὸ κάλλος θὰ ἀποτυπώσῃσιν ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ οἱ μεγάλοι τοῦ μέλλοντος τεχνίται.

Τοιαύτας μοὶ ἐνεπνεύσατε σκέψεις, ὦ θεοί, ὅτε κατὰ πρῶτον σὰς ἐπισκέφθη ἐν τῷ ταπεινῷ ἀσύλῳ σας. Καλλιτέρα ἤρμωκεν ὑμῖν τύχη. Και πρὶν λεπτολογησῶ μελετᾶν τὰς γραμμαῖς τῶν θεσπεσιῶν μορφῶν και τὰς πτυχὰς τῶν ἱματίων σας ἵνα δώσω μικρὰν ιδεάν περὶ ὑμῶν εἰς ἐκείνους, οἵτινες καιπερ συνήθως ὁμιλοῦντες περὶ καλῶν τεχνῶν, θὰ ὀκνήσωσι νὰ σὰς ἐπισκεφθῶσιν, ἐφαντάσθη τὰς καλὰς ἡμέρας αἰσιωτέρου μέλλοντος, καθ' ὅς ἐν ναοῖς ὀλιγώτερον πνιγηροῖς συγκεντρωσάσιν ἐν τῇ μορφῇ τὴν ἐκφράσιν πασῶν τῶν ἀρετῶν δι' ἃς τὴν λατρεύομεν, θὰ ἴσεται ἡ Παναγία, ὠραία και γλυκυτάτη, ὡς σύ, ὦ Ἀθηνα, ἀφοῦ ἀποθέσῃ τὴν περικεφαλαίαν και τὸ δόρυ σου. Ὡς ὁ Ἀπόλλων θελκτικὸς, ἀρεμιάνιος, λαμπρός θὰ προβάλλῃ ὁ Ἅγιος Γεώργιος και θὰ δανείσῃ τὴν μορφήν του ὁ Ποσειδῶν εἰς τὸν ἅγιον προστάτην τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ κινδυνευόντων. Ὡς σὲ Ζεῦ, θὰ ἐπροτίμω

ἔβιν δὲ μόνον παραδόξως αἰξάνεται και πληθύνεται. Αἱ ἐξιώσεις ἡμῶν. Ἀπαιτοῦμεν νὰ προδουσομεν γοργῶς ἐν τῇ ὁδοῦ τοῦ πολιτισμοῦ, νὰ μορφωθῇ δημόσιον φρόνημα, νὰ πνῆ πανταχοῦθεν αἰρα ἐθνουςιασμοῦ, φιλοπατρίας και νὰ ἐνίσχυθῃ ἰδίᾳ τὸ αἰσθημα τῆς θρησκείας.

Πότε; ὅτε τὸ αἰσθημα τοῦ καλοῦ εἶνε ἀγνωστὸν αἰσθημα, ὅτε αὐτὴ ἡ θρησκεία ἀσπύργως φερομένη, ἐνθ' αὐτὴ ἀνδείξει τὴν τέχνην, τὴν πιστὴν ποτε θεραπευτικήν, οὐ μόνον τῇ ἀρνεῖται νῦν τὴν προστασίαν τῆς ἀλλὰ και διάγει παντελῶς ἀπ' αὐτῆς κεχωρισμένη.

Ἄλλὰ... θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ προσδράμῃ εἰς τὴν συνδρομὴν τῆς τέχνης ἵνα συγκρατήτῃ τὸ κράτος τῆς. Καὶ τότε, ἀλλὰ μόνον τότε θὰ φαντισθῶσι παλιν οἱ πιστοὶ, λατρεύοντες τὴν θεότητα, ἢς τὴν δυναμὶν και τὸ κάλλος θὰ ἀποτυπώσῃσιν ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ οἱ μεγάλοι τοῦ μέλλοντος τεχνίται.

Τοιαύτας μοὶ ἐνεπνεύσατε σκέψεις, ὦ θεοί, ὅτε κατὰ πρῶτον σὰς ἐπισκέφθη ἐν τῷ ταπεινῷ ἀσύλῳ σας. Καλλιτέρα ἤρμωκεν ὑμῖν τύχη. Και πρὶν λεπτολογησῶ μελετᾶν τὰς γραμμαῖς τῶν θεσπεσιῶν μορφῶν και τὰς πτυχὰς τῶν ἱματίων σας ἵνα δώσω μικρὰν ιδεάν περὶ ὑμῶν εἰς ἐκείνους, οἵτινες καιπερ συνήθως ὁμιλοῦντες περὶ καλῶν τεχνῶν, θὰ ὀκνήσωσι νὰ σὰς ἐπισκεφθῶσιν, ἐφαντάσθη τὰς καλὰς ἡμέρας αἰσιωτέρου μέλλοντος, καθ' ὅς ἐν ναοῖς ὀλιγώτερον πνιγηροῖς συγκεντρωσάσιν ἐν τῇ μορφῇ τὴν ἐκφράσιν πασῶν τῶν ἀρετῶν δι' ἃς τὴν λατρεύομεν, θὰ ἴσεται ἡ Παναγία, ὠραία και γλυκυτάτη, ὡς σύ, ὦ Ἀθηνα, ἀφοῦ ἀποθέσῃ τὴν περικεφαλαίαν και τὸ δόρυ σου. Ὡς ὁ Ἀπόλλων θελκτικὸς, ἀρεμιάνιος, λαμπρός θὰ προβάλλῃ ὁ Ἅγιος Γεώργιος και θὰ δανείσῃ τὴν μορφήν του ὁ Ποσειδῶν εἰς τὸν ἅγιον προστάτην τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ κινδυνευόντων. Ὡς σὲ Ζεῦ, θὰ ἐπροτίμω

Καὶ ὁ Μουβαρέκ-ἐλ-Χαράν;...

Σὰς ἐτυχὴ ποτε νὰ παρατηρήσῃτε τεμάχιον ἀγύρου, ἀνάστατον γενόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, παραδεδομένον εἰς τὴν δίνην τῶν ἀναερῶν στοιχείων, περιστρεφόμενον εἰς μυριάς ἀορίστους διευθύνσεις, σπεῦδον ἐνίοτε πρὸς ὠρισμένον τι σημεῖον, ἀλλ' ἀναχατίζομενον, κυλινδούμενον, διακυμαινόμενον, περιδινούμενον, αἰωρούμενον και εἶτα πίπτον μοιραίως ἐντός τοῦ

νά βλέπω, έχοντα τὸ ὄψιστον κάλλος καὶ κράτος ἐν τῇ μορφῇ αὐτὸν τὸν Παντοκράτορα, ἢ ὅπως παριστώσιν αὐτὸν νῦν, αὐστηρόν, ἀγρίον, Θεὸν τοῦ φόβου μᾶλλον ἢ τῆς ἀγάπης.

Ἐφαντάσθην τὸν λαὸν ἀναγεννώμενον ὑπὸ τὴν ζωογόνον ἐπίδρασιν τῆς ἀναβιωσάσης καλλιτεχνίας, ἐμπνεόμενον, ἐξευγενιζόμενον καὶ διδασκόμενον ὑπ' αὐτῆς, τιμῶντα τοὺς ἐργάτας καὶ γεραιρόντα τὰ ἔργα τῆς, οὐχὶ ἀπιστον, ἀσταθῆ, ἀνίδεον, ἔρμαιον παθῶν βαναύσων καὶ ἀμαθῶν δημοκόπων, ἀλλὰ πιστόν, φρονηματίαν, καλαίσθητον, συμπαθῆ, φύλακα ἐστίας ἀγνῆς, καὶ πολιτείας σωφρονούσης, κύριον ἑαυτοῦ καὶ ὑπηρετην τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς εὐσεβείας.

Ἐφαντάσθην ἔτι τὸν καλλιτέχνην τοῦ μέλλοντος, ἐφάμιλλον γινόμενον πρὸς τοὺς μεγάλους τῆς ὠραίας ἐποχῆς διδασκάλους· καὶ ἠλπισα ἐπὶ τὴν γέννησιν, τίς οἶδε, νέου πάλιν Φειδίου, ἐμπνεόμενου ὑπὸ πίστεως ἀγνῆς καὶ ἀκραδάντου πρὸς τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ καὶ ποιούντος παραστάσεις θεῶν καὶ ἀγίων οὐχὶ θρησκείας νεκρᾶς καὶ λησμονηθείσης, ἀλλὰ ζώσης καὶ ἐν τοῖς κόλποις τῆς φιλοστοργίας ἀνατρεφούσης τὸς καλλιτέχνας.

Ἐν μέσῳ τῆς βέμβης μου ταύτης τὸ βλέμμα μου προσηλώθη ἐξαίφνης ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς "Ἠώς πτηνῆς. Ὁ ταῶς μοι ἀνέμνησε παρευθὺς τὴν πραγματικότητα. Μοι ἀνέμνησε τὰς ῥινοφθόγγους ψαλμωδίας τῶν ἱερῶν καὶ τὰ ποικιλόχρυσά ἄμφια τῶν.

— Ἡ ὁσιότης τῶν θά ἀργήσῃ δυστυχῶς νὰ τὰ ἐννοήσῃ αὐτὰ· ἐπιθύρισα.

Καὶ ἐπεδόθη μεθ' ἠδονῆς εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν θεῶν προστύπων.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΑΝΕΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Ἡ λέξις εἶναι Βυζαντιακή. Δέν εἶσθε μόνος, ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρους τὴν εθεώρουν ὡς κύριον ὄνομα ἕως ὅτου εὐρέθῃ ἕνας Χριστιανὸς ν' ἀ-

ποκαλύψῃ ὅτι ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς λέξεις **Τέ** — **ποῦ** — **κεφαλαί** καὶ σημαίνει ἀπλούστατα **Ἐδρετήριον**. Κάθε λοιπὸν γραφεῖον δύναται νὰ ἔχη καὶ τὸν **Τ** ποῦ κεῖται ἐν τῷ — ὁ **Τ** — ποῦ κεῖται ὀλίγ. τοῦ Ἀραίου Πάγου, ὁ **Τ** ποῦ κεῖται τοῦ κεντρικοῦ ἢ Ἀνακτορικοῦ ταμείου κτλ. Ἐπίσης δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν λέξιν θέλοντες νὰ γράψωμεν τί εἶναι καὶ ποῦ κεῖται κακόν τι, καὶ νὰ ἐρωτῶμεν π. χ. «**Τ** ποῦ κεῖται τοῦ κ. Τρικούπη;» — Ἡ κεφαλή. «**Τ** ποῦ κεῖται τοῦ κ. Δηλιγιάννη;» — Καὶ ἡ καρδιά κτλ.

Πλανῶμαι ἢ τόσον περὶ τὰ τοιαῦτα διατρίβουσα συνάδελφος λέγουσα ὅτι ὁ Γλάδστον δέν εἶναι λόρδος, ἀλλ' «ἀπλοῦς gentleman» ἀντὶ νὰ εἶπῃ ἄπλοῦς mister· διότι gentleman δέν εἶναι βαθμὸς τῆς εὐγενείας· οὕτω λέγεται πᾶς ἄνθρωπος εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς. Ὁ δούξ λ. χ. δύναται νὰ ἦναι δούξ ὅσον θέλει, ἀλλ' ὄχι πάντοτε καὶ τζέντλεμαν. Ἴδου καὶ ἐν ἀνεκδοτῶν.

Ἡ Παραμύνα βασιλέως τινὸς τῆς Σκωτίας παρεκάλει αὐτὸν νὰ κάμῃ τὸν υἱὸν τῆς τζέντλεμαν. «Ἡμπορῶ νὰ τὸν κάμω Δούκα ἀπῆντησεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ὄχι καὶ τζέντλεμαν· ἐγὼ μὲν δύναμαι νὰ τὸν κάμω εὐγενῆ, ἀλλὰ σὺ μόνον δύνασαι νὰ τοῦ δώσῃς εὐγενῆ συμπεριφορᾶν.» Ταῦτα χάριν κυρίως τοῦ ἀριστοκρατικοῦ φίλου μας Δ.

Ἄν καὶ τὰ ἔθνη τόρα σκέπτονται οὐχὶ πῶς νὰ κόβουν, ἀλλὰ πῶς νὰ μὴν κόβουν κεφάλια, ἀφοῦ ἔλα μαζὺ δέν δύναται νὰ κατασκευάσωσιν ἐν' ἑν ταῦτοις ἐξακολουθοῦσιν αἱ ἐπινοήσεις πρὸς τελειοποιήσιν τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν θανατικῆς ποινῆς ὀργάνων. Ἐσχάτως Γερμανὸς τις ἐφεύρε καθίσμα προωρισμένον διὰ τὸν κατάδικον, ὃν ὁ ἐποποθέτησεν ἠλεκτρικὴν συσκευὴν· ὅπισθεν ὑψοῦται βέθρον φέρον τὸ ἀγαλμα τῆς Δικαιοσύνης—ὦ! εἰρωνεία—κράτους τῆς πλάστιγγα· ἅμα ἀναγνωσθεῖσας τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἐγγίζει ὁ δῆμιος διὰ λεπτῆς ράβδου τὴν εἴσαν τῶν δίσκων τῆς πλάστιγγος καὶ εὐθὺς ὁ κατάδικος... κόκκαλο!

Ἄγνοοῦμεν ἂν ἡ ἐφεύρεσις αὕτη θά ἐφαρμοσθῇ διὰ τὴν Ἑλλάδα ὅμως ὁ ἐφευρέτης, ὅστις ἄγνωστὸ φαίνεται ὅτι καὶ οἱ ἐτοιμοθάνατοι παρ' ἡμῖν ἀγορεύουσιν, ὀφείλει νὰ τὴν τροποποιήσῃ, θέτον ἀντὶ καθίσματος ῥητορικῶν βήμα.

Λέγεται ὅτι θά προσλήθῃ, καὶ μεταφρασθῇ ἐκ τῆς Τουρκικῆς διότι παρὰ τοῖς Τούρκοις ὑπάρχουσι ποικιλώτατα φορολογίαι, π. χ. ὁ

ντις-παρ-ασι = φόρος τῶν ὀδόντων· δηλαδὴ ἅμα ἔτρωγον Τούρκοι εἰς βράγδα σπῆτι φεύγοντες ἔλαμβανον καὶ χρήματα διὰ τὸν κόπον τῶν ὀδόντων τῶν ὀφθαλμοῦν τῶν ὀφθαλμοῦν τῶν ὀφθαλμοῦν κατ' ἡμῖν λέγεται ὅτι θά διατεθῇ ἀποικιστικῶς ὑπὲρ τῶν ἐπιφανῶν, τῶν διαφόρων ἐποπτῶν καὶ μίαν τραπέζην διακρινόμενης διὰ τὰς περὶ τῶν Ἀνατολικῶν ἐθίμων ἀκριβεῖς γνώσεις τῆς.

Κτηματίας (Ἀναγινώσκει ἔχθειν Ἑλληνοσ προχένου περὶ ἑκπατρισμοῦ εἰς Ἀμερικὴν τῶν Λακωνῶν).
Διδάσκαλος (ἀκούων, ἀναφανῆ) Τί κατάστασις! τί κατάστασις!
Κτηματίας Τί κατάστασις! ν' ἀρίνη...
Διδάσκαλος (διακόπτον) Νὰ γράψῃ λιμοκτονοῦσιν! ἀντὶ λιμοκτονοῦσιν!;

ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Ἐξεδόθησαν

Περὶ **Προγραμματίας** δωραῆς ὑπὸ τοῦ διδασκτορος τῆς Νομικῆς καὶ δικηγόρου κ. Ν. Κ. Φαρμακοπούλου.
Ἄνα τὰ ἔθνη, **Ὀδοιπορικαὶ σημειώσεις Κ. Α. Καπρόλου** (Μάτρου—Βαλατούρα—Ἀγ. Ἀνδρέας—Ἀγ. Ἰωάννης—Κερπινή—Μέγα Σπήλαιον—Καλάβρυτα—Ἀγ. Λαύρα—Κλαπατούρα).
Ἐτήσιον Ἡμερολόγιον (χρονογραφικόν, φιλολογικόν καὶ γελοιογραφικόν) τοῦ ἔτους 1887 ὑπὸ Κ. Φ. Σακκου ἔτος Β'.
Ἑλληνικὴ γεωργία (σὺν γράμμα κατὰ μῆνα ἐκδιδόμενον) ὑπὸ Π. Τενναδίου (τεύχος Θ', ἔτος Β').
Ποιητικὸς ἀθῶν (κατὰ Κυριακὴν ἐκδιδόμενος ἐν Ζακύνθῳ) ὑπὸ Ε. Γ. Τσακασιάνου, τεύχος Δ'.

Ἡ ΕΒΔΟΜΑΣ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΛΟΝ

Ἡ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἐν Ἑλλάδι τὸ φύλλον . . .	λ.	10
» » τὸ παράρτημα . . .	λ.	5
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὸ φύλλον . . .	λ.	15
» » τὸ παράρτημα . . .	λ.	10

ΤΥΠΟΓΡ. ΠΑΠΑΔΕΒΑΝΟΡΗ ΚΑΙ ΑΔ. ΠΑΡΕΜΒΟΥΤΟΥ

ὀρηκτικοῦ ρεύματος ποταμοῦ; Πάρεκαλουθήσατέ ποτε αὐτὸ ἐν τῷ ρεύματι ἐκείνῳ, προσπαθοῦν νὰ περπλεχθῆ εἰς παρόχθιον θάμνον, νὰ ἀναπαυθῆ ἐπὶ τῆς στεφάνης ἀνθους ἐνύδρου ἢ νὰ προσορμισθῆ ἐντὸς σκιεροῦ τινος κολπίσκου; Εἶδατέ τότε πῶς τὸ ἀφρίζον κύμα συμπαρασύρει αὐτὸ μετ' ἀκατασχέτου ὀρηκτικῆς καὶ πρὸς στιγμὴν τὸ νομίζετε ταρῆν εἰς τὰ βάθη τῆς ἄμμου, ὅτε μετ' ὀλίγου τὸ διακρίνετε καὶ πάλιν ἀναφαινώμενον ἐντὸς τοῦ ὑγροῦ αὐτοῦ σαθάνου; Ἄλλ' ἐπὶ τέλους μάτην ἀναζητεῖτε αὐτὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας· ἦτο εἰμαρμένον νὰ σπεύσῃ ὀλεθρίως πρὸς τὸ δύστηνον τέμας τοῦ! . . .

Ποτὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος; ὁ ἀγριομέταπος, ὅστις ὡς φάσμα ἀνέκυψεν ἐκ τοῦ κοινορτώδους νέφους τῆς ἐρήμου; Φέρει πράσινον κάλυμα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, οὐρανὸν ταύρου περὶ τὴν ὀσφύν, εἰς δὲ τὴν δεξιάν του πάλαι φρενητιδῶς σιδηρῶν ῥόπαλον. Τὸ πρόσωπόν του στυγνόν, ὀστεῶδες καὶ πελιδνόν, ὁμοιάζει

πρὸς τὸ πρόσωπον νεκροῦ, τοῦ ὁποίου ποτὲ δέν θά κλείσωσιν οἱ ὀφθαλμοί· ὀφθαλμοὶ ἀκίνητοῦντες ἀλλ' ἀγριοί, ἀπλανεῖς ἀλλ' ἀπειλητικοί, κερανοῦντες τὸν ὅστις θά ἐτόλμα νὰ ἰδῇ αὐτούς. Διατί ἅμα ἰδῶν μακρόθεν συνοδίαν τινα φεύγει αὐτὴν ὡς ὁ Κάϊν; . . . Κρούπτεται εἰς τὰς χαράδρας τῶν βουνῶν τὴν ἡμέραν καὶ ἀναπαύεται τὴν νύκτα ἐντὸς τῶν ἀπειρηραμένων αὐλάων τῆς ἐρήμου. Ἐνιδίτε μόνον ὅταν διακρίνῃ ὁδοιπόρον τινά, μόνον, ἀνευ συντρόφου, σπεύδει πρὸς αὐτόν, τὸν βλέπει ἀσκαρδαμυκτί, τὸν σταματᾷ, καὶ μετ' ἄνευ νῆν κολασμένου ἐρωτᾷ αὐτόν:

— Ἐχεις γυναῖκα;
— Ἐγὼ ἅπαντ' ἐκεῖνος ἐπτοημένος· ἔχω γυναῖκα μετ' ἑπτὰ παιδιά.
— Ἄ! ἔχεις; εἶμένα δέν μ' ἔδωκαν...
Λάβε λοιπὸν καὶ καταφέρει ἀστραπιαίως καὶ θηριαδῶς τὸ σιδηρῶν ῥόπαλόν του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ὀδίτου. Πίπτει ὁ τάλαιπῶρος ἀσπαίρων· ὁ δ' ἐρημίτης βλέπων αὐτὸν ἀγωνιῶντα, καγχάζει ἀπηνῶς

καὶ ἀπέρχεται παραληρῶν:
— Ἄ! εἶχες γυναῖκα! εἶμένα δέν μ' ἔδωκαν!
Εἰς καὶ μόνος ἄνθρωπος ἐντὸς τῆς ἀτέρμονος ἐρήμου! καὶ ὅμως αἱ γυναῖκες φοικιῶσιν εἰς τὸ ὄνομα του, τὰ παιδιά τρέμουσιν ὅταν γίνηται λόγος περὶ αὐτοῦ, οἱ δὲ ἄνδρες σκυθρωπάζουσιν ἀφίπνυτες ἐνδονυχῶν, στοναχῶν. Περὶ τῆς φωνῆς τῶν Σαμμάρ, γράτα μονόφθαλμος μένει ἀπαρηγόρητος, διότι ὁ υἱὸς τῆς μετέβη εἰς τὸ προσκύνημα τῆς Μέκκας, καὶ ἀκόμη δέν ἐπανήλθε. Τὸν νομίζει φανερωμένον ὑπὸ τοῦ ἐρημίτου. Ἄγνοστὸ ἢ τάλαινα, ὅτι ὁ ἀποτρόπαιος ἐρημίτης, ὁ ῥοκλοφόρος δεσβίσης, ὁ σκληρὸς φονεὺς πρῶτων συζύγων, εἶναι ὁ μονογενὴς υἱὸς, εἶναι ὁ μάτην ἀναμενόμενος προσκυνητής, εἶναι ὁ ἀτυχὴς Μουδαρέκ-ἔλ-Χαρράν!
Κ. Χ. ΜΕΤΑΞΑΣ
Βοσπολίτης.